

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 6 — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.
Inseratni oddelček: Ljubljana, Seles-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 8492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri pošt. čk. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25,—
Za inozemstvo Din 40,—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
8122, 8123, 8124, 8125, 8126. Maribor,
Grajski trg 7, telefon št. 24-55.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Sklepi v Nyonu

Celo za sedanje zmedene pojme o mednarodnem sožitju precej nerazumljivi pojavi gusarstva v Sredozemlju so napetost v tem predelu sveta stopnjevali do takega viška, da se tudi najhujše ni zdelo več izključeno. Piratski napadi na ladje so si pretekle tedne sledili drug drugemu v kaj sumljivem »crescenduu«, ki bi ne mogel, ako bi se v tem tempu stopnjeval, ostati brez težkih posledic za razmerje velesil, ki imajo v sredozemskem bazenu svoje interese.

Statistika gusarskih napadov za dober mesec dni, od 1. avgusta do 2. septembra tega leta, navaja v celoti 16 napadov neznanih podmornic in letal. Sedem izmed njih je ostalo brez posledic, v devetih primerih pa so bile napadene ladje potopljene. Štiri izmed teh potopljenih ladij so bile španske, dve ruski, ena danska, ena francoska in ena angleška. Neuspeli napadi so bili izvedeni v dveh primerih na angleške trgovske ladje, v enem primeru na angleško križarko »Havock«, v dveh nadaljnjih primerih na francoske in končno še na eno italijansko in eno grško trgovsko ladjo.

Dočim so do najnovejšega časa ostali vsi napadi podmornic — vsaj za širšo javnost — nerazčiščeni, je bilo v nekaterih letalskih napadih vendarle mogoče ugotoviti identiteto letal; šest potopitev se pripisuje napadom neznanih podmornic, dočim so štiri ladje potopile letala, od katerih je njihova pripadnost v dveh primerih ostala neopisana, v dveh primerih pa ugotovljena. Od neuspešnih napadov pa jih je bilo pet izvedeno z letali, ki so bila v treh primerih identificirana, in trije z neznanimi podmornicami.

Najnovejši uspeh angleških oklopne križarke, ki se ji je v bližini Volose v Egejskem morju posrečilo zajeti eno izmed »neznanih podmornic«, ko je nekaj minut poprej potopila neki ruski parnik, bo morda razpršil to tajinstvenost »neznanih podmornic« tudi za širšo javnost. Posledice odgovornosti za te dogodke v tem trenutku še ni mogoče presoditi, vendar se zdi zelo verjetno, da bodo od slej taki dogodki sili zainteresirane države k čedalje odločnejšim korakom in primernim ukrepom za zavarovanje lastnih interesov v sredozemskem bazenu. Anonimnost, ki se sedaj skrbno čuva samo zaradi preprečitve nadaljnjih znabitih večjih zapletitve, bo nedvomno prej ali slej pretrgana.

Anglija in Francija sta očitno prišli do spoznanja, da je sedanja situacija v Sredozemlju nevarna. Zato sta med drugim sklicali tako zvano protipiratsko konferenco v Nyonu, da se sporazumeta z ostalimi sredozemskimi državami glede naglih ukrepov proti ponavljanju pira. To je postalo resna nevarnost za vsa sredozemska plovila. Opozorili smo že na težkoče, ki so se pojavile v zvezi s sklicem konferenčne zaradi držav, ki naj bi se kot zainteresirane povabile nanjo. Italija in Nemčija sta sodelovanje odklonili, nista pa odklonili razgovorov o protipiratskih ukrepih samih, ki naj bi se po njuni želji vodili v okviru londonskega odhoda za nevmeševanje. Španija snoh ni bila zastopana, ker bi povabilo Valenciji popolnoma odbilo Italijo in Nemčijo, povabilo Salamanci pa bi pomenilo priznanje pravic vojskovanč se stranke generalu Francu, kar bi nedvomno odbilo Rusijo, obenem pa izzvalo nerazpoloženie tudi v Franciji in znabit celotno Anglijo.

Navzlic vsemu temu pa se je konferenca v Nyonu začela in dosežen je bil celo sporazum glede vseh glavnih ukrepov proti sredozemskemu piratstvu, ne da bi se izključila možnost kasnejšega italijanskega in nemškega pristanka. Tako Eden kakor Delbos sta se na vso moč trudila, da bi konferenci odvzela sleherni osti proti tej ali oni državi, zlasti proti Italiji. Rim in Berlin sta bila celo sproti informirana o poteku konference in o sprejetih sklepih, da bi se jima na ta način olajšal njih morebitni pristanek na skupno izvajanje pomorskega nadzorstva. Samo zaradi Italije sta bili končno izvzeti iz francosko-angleške sfere sodelovanja tudi Tirensko in Jadransko morje, kjer Italija lahko sama izvaja kontrolo, ako nanjo pristane.

Anglija in Francija na sta tudi sicer iskali formulacijo, ki bi nikogar ne zadel, ker jima je bil neposredni namen konference samo nagel sporazum ukrepov za zavarovanje miru in nemotene plovbe trgovskih ladij v sredozemskem bazenu. Ker so ladje obeh bojujočih se strank v Španiji izvzete iz začitje in ker so si nekateri tolmačili to določbo kot posredno priznanje pravic vojskovanč se strank obema francoskim tobo-roma, je v uvodu nvonskega sporazuma izrečno poudarjeno, da se nobena izmed določb nvonskega dogovora ne sme tolmačiti v tem smislu.

Za stališče naše države in ostalih v Balkanski zvezi združenih držav je bila značilna izjava jugoslovenskega delegata Puriča, ki je stavil naslednji predlog: V vzhodnem Sredozemlju prevzamejo obalne države same kontrolo v svojih teritorialnih vodah; glede sodelovanja v

Češkoslovaška žaluje

Češkoslovaški narod se v globoki žalosti zgrinja okrog mrtvaškega odra
prezidenta Osvoboditelja — Pogreb bo v ponedeljek dopoldne

Praga, 15. septembra. br. Vsa Češkoslovaška je v znaku globoke vsenarodne žalosti. Na vsakem koraku se vidi, da se ves narod zaveda, kako težka izguba ga je zadel s smrtjo velikega prezidenta Osvoboditelja. Povsod palajo črne zastave, po cerkvah zvone zvonovi, v izložbah pa gore lučke pred slikami pokojnega prezidenta. Godba je povsod utihnila, zabavišča so zaprta, po kinematografih in gledališčih se vrše namesto hrupnih predstav turobne žalne svečanosti. Radijske postaje molče, le od časa do časa se javljajo po njih govorniki, ki spominjajo na velika in nesmrtna dela pokojnika ter pozivajo narod, naj ostane zvest njegovim idealom, svobode in demokracije. Izginili so vsi politični boji, vse je stopilo v ozadje, v ospredju je le nesmrtni lik tvorca češkoslovske republike in pravega očeta vsega naroda.

Priprave za pogreb

Češkoslovaška prestolnica se pripravlja, da dostojno sprejme in počasti zemeljske ostanke pokojnika, ki jih bodo v petek ponoči prepeljali iz Lany na Hradčane. Včeraj so v Lanyh pokopnikovo truplo balzamirali. Balzamiranje je izvršil profesor patološkega inštituta Karlove univerze dr. Šikl. Praški kipar Makovski je posnel posmrtno masko. Truplo so danes položili na mrtvaški oder v dvorani dvorca Lany, ki je izpremenjena v pravo kapelico. Krsto so domačini iz sosseke dobesedno zasuili s cvetjem. Nepregledne množice prihajajo od blizu in daleč, da se poklonijo mrtvemu »tatičku«. Davi ob 9 sta prispela v Lany prezident republike dr. Beneš in njegova soproga ter sta s člani rodbine velikemu pokojniku dolgo ostala ob mrtvaškem ocru. V petek zvečer bodo truplo v spremstvu vojske in baklonocev prepeljali v Prago, kjer bo položeno na katafalk v takozvani Plečnikovih dvorani na Hradčanih. Dvorana je urejena tako, da je omogočen mimohod množic do najmarj 200.000 dnevno. Od tu se bo nato vršil pogreb. Prvotno je bil pogreb določen za torek 21. t. m., nocoj pa je vlada sklenila, da bo pogreb

že v ponedeljek 20. t. m. ob 10. dopoldne. Pri pogrebu bo sodelovalo nešteto deputacij iz vse države, najavljene pa so tudi številne delegacije iz inozemstva, predvsem iz držav Male antante. Pogrebni sprevod bo krenil po glavnih praških ulicah ter se bo ustavil na raznih zgodovinskih mestih, koder bodo poslovniki govorili. Na Wilsonovem trgu bodo nato krsto položili v poseben vlak ter jo prepeljali v Lane, kjer bo Masaryk v smislu svoje želje pokopan na domačem vaskem pokopališču ob strani svoje pokojne soproge Šarlote. Vlada bo pozneje predložila narodnemu predstavništvu predlog zakona o zgraditvi narodnega mavzoleja, kamor bodo položili k zadnjemu počitku posmrtno ostanke prezidenta Osvoboditelja.

Žalna seja vlade

Vlada je imela nocoj žalno sejo, ki je trajala od 18. do 19. ure. Na seji je imel ministerski predsednik dr. Milan Hodža globok govor, v katerem je orisal nesmrtno zaslugi pokojnega prezidenta za osvoboditev češkoslovskega naroda in za ustanovitev neodvisne češkoslovske republike. Podrobno je orisal vse delo in življenje velikega pokojnika in pozval češkoslovaški narod, naj nikdar ne pozabi na svojega vzornika in učitelja ter vselej sledi njegovemu svetlemu vzgledu. Žalost ob smrti ne pozabnega prezidenta Osvoboditelja naj še tesneje drži vse sloje češkoslovskega naroda v obrambi svobode in demokracije. Vsa posameznika naj doprinese po svojih najboljših močeh, da se bo češkoslovaška republika razvijala v duhu in po poti, ki jo je pokazal veliki nesmrtni pokojnik. Govor ministrskega predsednika so prenašale vse češkoslovske radijske postaje.

Iz vsega sveta prihajajo brezštevilne sožalne izjave. Med drugimi so izrazili svoje sožalje predsednik poljske republike Moscicki, italijanski kralj Viktor Emanuel, predsednik ameriških Zedinjenih držav Roosevelt, predsednik turške republike Kemal Atatürk ter številni drugi odličniki.

Sožalje Jugoslavije

Po vsej državi se vrše spominske svečanosti — Priprave za udeležbo na pogrebu

Beograd, 15. septembra. r. Vsa jugoslovenska javnost je pod vtisom težke izgube, ki je zadelo bratski češkoslovaški narod s smrtjo prezidenta Osvoboditelja dr. T. G. Masaryka. Ta tužni dogodek je znova obudil spomine na one težke čase, ko je bil pokojni Masaryk na čelu borbe za osvobodjenje izpod tujega jarma, borbe, ki jo je s toliko požrtvovalnostjo in doslednostjo izvajal do konca. V znak sočustvovanja s češkoslovaškim narodom in žalosti ob smrti velikega državnika in preizkušnega prijatelja Jugoslavije so na vseh javnih poslopih izobešene državne zastave na pol droga, po mestih in vaseh pa so tudi na večini hiš izobešene črne zastave.

Na češkoslovaško poslanilstvo v Beogradu prihajajo ves dan številni odličniki in predstavniki, da se vpišejo v knjigo in izrazijo predstavniku bratske republike svoje sožalje. Danes ob 11. se je pripeljal na češkoslovaško poslanilstvo kraljevi namestnik g. dr. Radenko Stanković, ki se je vpisal v knjigo in nato v svojem, kakor tudi v imenu kraljevega namestnika g. dr. Iva Perovića izrazil poslaniku Girsu svoje sožalje. Med drugimi odličniki so se danes vpisali tudi predsednik JNS g. Peter Živković, predsednik bivše demokratske stranke Ljuba Davidović, načelnik generalnega štaba general Ljuba Nedić, predsednik kasacijskega sodišča dr. Rusomir Janković in mnogi drugi. V teku dopoldneva so izrazili svoje sožalje in se vpisali v knjigo

izvajanju kontrole naj se vsaka obalna država sporazume z ostalimi obalnimi državami; na glavnih pomorskih poteh in določenih plovnih linijah, o katerih naj se države sporazumejo, pa naj francoska in angleška mornarica pomagata mornaricam obalnih držav. Ti predlogi so bili sprejeti brez ugovora.

Kakor rečeno, pa so bili vsi ti sklepi sprejeti brez italijanskega in nemškega sodelovanja. Zadnja poročila prinašajo italijanski odgovor, ki je odklonilen. Položaj se s tem spet zapleta. Prizadevanje Francije in Anglije so ostala, kakor je razvidno, brez uspeha. Vprašanje je sedaj, za kaj se bosta odločila London in Pariz ali za iskanje novega sporazuma z Italijo, kar bi pomenilo spremembo v Nyonu sprejetih sklepov, ali pa za izvajanje dogovorjenih ukrepov brez italijanskega sodelovanja, kar bi seveda nujno še povečalo napetost, ki je itak že tolikšna, da je meja med mirnim in napol vojnim razvojem položaja skoroda že zabrisana.

tudi ministerski predsednik dr. Stojadinović, notranji minister dr. Korošec in finančni minister Dušan Letica. Poleg njih prihajajo predstavniki raznih kulturnih, nacionalnih in humanitarnih organizacij, da v imenu vsega članstva manifestirajo sočustvovanje s češkoslovaškim narodom. Prav tako se vpišujejo izrazi sožalja tudi pri vseh češkoslovaških konzulatih.

Zveza jugoslovensko-češkoslovaških lig v Beogradu je priredila danes v prostorih beograjske lige veliko žalno zborovanje, ki ga je vodil predsednik narodne skupščine g. Stevan Čirić kot predsednik Zveze. Udeležili so se ga številni odličniki in mnogi občinstva, tako da je bila dvorana nabito polna. Spominski govor je imel g. Čirić, ki se je spominjal zaslug pokojnega Masaryka in orisal njegovo plodono življenje.

Tudi na beograjskem veleselju se je vršila danes lepa spominska svečanost. Komemorativni govor je imel predsednik veleselja g. Stojanović.

Sokolska društva po vsej državi bodo prihodnje dni imela žalne zборе, ki bodo posvečeni spominu najodličnejšega češkoslovaškega Sokola Masaryka. Na dan pogreba bodo tudi v vseh šolah prirejene posebne svečanosti s predavanji o Masaryku, da bo tako tudi mladina počastila spomin velikega učitelja in rodoljuba.

Danes dopoldne je imel žalno sejo tudi Državni svet. Podpredsednik dr. Varič je imel spominski govor, v katerem je orisal življenje in delo velikega prezidenta Masaryka. Državni svet je počastil njegov spomin z enominutnim molkom.

Oficielno zastopstvo Jugoslavije

Beograd, 15. septembra. r. Pogreba velikega češkoslovaškega prezidenta Osvoboditelja se bo udeležilo tudi posebno odposlanstvo iz Jugoslavije. Odposlanstvo bo vodil ministerski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović. V odposlanstvu bodo poleg zastopnikov vlade tudi delegacije skupščine in senata z obema predsednikoma na čelu. V posebnem odposlanstvu naše vojske bo tudi oddelek češkoslovaškega polka, ki bo za nekaj ur imel tudi častno stražo ob mrtvaškem odru.

Deputacija Sokolstva

Jugoslovensko sokolstvo bodo zastopali po sklepu Saveza SKJ prvi podstarešina br. Gangl, ter podstarešini dr. Gavrančić iz Zagreba in inž. Milivoj Smiljanić iz Beograda, nadalje savezni načelnik dr. Alfred Fihler in savezni prosvetar Miloš

Stanojević. Oficielnemu odposlanstvu se bodo pridružili tudi delegati posameznih žup in mnogostevilni člani Sokola iz vse države, tako da bo jugoslovensko sokolstvo dostojno zastopano na pogrebu svojega velikega in zaslužnega češkoslovskega brata.

Žalne svečanosti v Zagrebu

Zagreb, 15. septembra. o. Tudi iz Zagreba so razne ustanove in korporacije poslale mnogo sožalnih brzojavk v Prago. Med njimi so izrazi sožalja župana dr. Pejičića, zagrebskega gledališča in Jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti, v kateri je bil izvoljen dr. Masaryk za častnega člana, Veliki pokojnik je bil tudi častni doktor zagrebske univerze.

Odmev v svetovnem tisku

Ves svetovni tisk izraža pokojnemu tvorcu češkoslovaške republike globoko spoštovanje

Praga, 15. septembra. br. Ves svetovni tisk posveča pokojniku dolge članke in povečuje njegovo delo kot državnika in misleca. Negleda na politično razmerje do češkoslovske, priznavajo vsi, da je bil pokojnik, Masaryk človek, ki zasluži spoštovanje ne samo svojih prijateljev, marveč tudi svojih političnih nasprotnikov. Celotni listi, ki doslej o češkoslovaški in o njenih voditeljih niso znali povedati nič dobrega, pišejo sedaj zelo spoštljivo o tvorcu češkoslovske republike in priznavajo njegove velike zaslugi ne samo za njegov narod in državo, marveč za vse človeštvo.

Italijanski listi objavljajo dolge članke s slikami o pokojnem Masaryku ter povečujejo njegovo delo na političnem in znanstvenem polju »Tribuna« piše, da je bil pokojni za svojo domovino to, kar sta bila Venizelos in Pašić za svoji domovini.

Avstrijski tisk izraža polno priznanje pokojnemu Masaryku, naglašujoč, da je kazal vedno globoko razumevanje za vsa kulturna vprašanja in da je cenil tudi pomen nemške kulture. V enakem smislu pišejo tudi nemški listi, ki poudarjajo, da je bil Masaryk politični nasprotnik, pred katerim je moral vsakdo sneti klobuk.

Francoski listi globoko obžalujejo smrt dr. Masaryka ter poudarjajo njegovo nemajhno zvestobo do demokracije. »Petite Parisine« piše: V nobeni evropski deželi niso vsi o njegovi smrti sprejeli s tolikšno žalostjo kakor v naši. »Oeuvre« pravi, da je največja in nepozabna zasluga pokojnega Masaryka, da je iz češkoslovaške napravil miren demokratski otok sredi Evrope »Echo de Paris« izvaja, da

že smoti se je v češkoslovaškemu domu v Subičevi ulici vršila lepa komemoracija za pokojnim prezidentom. Udeležili so se je člani Jugoslovensko-češkoslovske lige, Češke besede in Československe Obce in osobie čl. generalnega konzulata v Zagrebu. Komemorativni govor je imel predsednik J. C. lige Dušan Bogunović. S komemoracije so poslali sožalne brzojavke poslaniku Janu Masaryku, čl. vladi in centrali čl. lig v Pragi.

V Pragi se sedaj mudita Večeslav Vilder in dr. Krizman, ki sta tam prisostvovala pravoslavni spominski slovesnosti v spomin na pokojnega Svetozarja Pribičevića. Dr. Maček ju je brzojavno prosil, naj v njegovemu imenu položita venec na krsto pokojnega pruzidenta.

je imel ta osvoboditelj svoje domovine poleg svojih plemenitih čustev tudi lastno duhovno življenje, ki je pogoj vsakega vzvišenega delovanja. Ta državnik je imel dušo pravega modroslovca. »Ere Nouvelle« smatra, da je pokojni Masaryk delal za češkoslovaško in na ta način tudi za ves ostali svet. Ta državnik je veroval v svojo deželo in v njeno zvezo s svobodnimi zapadnimi demokracijami. Ta zveza zanj ni bila samo sentimentalno čustvo, marveč plod razumne politične morela. Masaryk je spadal med izbrance, ki so svojemu nerodu in državi dali take ideje, ki bodo trajna osnova za vso bodočnost.

Žalna seja rumunske vlade

Bukarešta, 15. septembra. AA. Na današnji seji ministrskega sveta je ministerski predsednik Tatarescu govoril o pokojnem prvem predsedniku češkoslovske republike Tomazu Masaryku. Dejal je, da je bil pokojnik apostol nacionalne misli in velik prijatelj Rumunije. Vlada je sklenila, naj se Rumunija priključi žalosti češkoslovskega naroda.

Tatarescu je nato sporočil, da bo rumunska vojska po sklepu Nj. Vel. kralja, v žalosti do dne po pogrebu. Rumunske vlado bo pri pogrebu zastopalo odposlanstvo, ki ga bo vodil ministerski predsednik Tatarescu. V odposlanstvu bodo tudi zastopniki Nj. Vel. kralja, predsednika poslanske zbornice in senata in zastopniki vojske. Na vseh javnih poslopih so zastave na pol droga in ostanejo do dne pogreba. Na dan pogreba bo v prestolni cerkvi služba božja. Ta dan odpade tudi šolski pouk in bodo mesto njegaj učitelji predavali o pokojnem Masaryku.

Eden o vprašanju razdelitve Palestine

Možnost novih pogajanj z Arabci in Židi

Ženeva, 15. septembra. b. Debat o palestinskem vprašanju je otvoril angleški zunanji minister Eden, ki je v svojih izjavah zlasti poudarjal, da je DN edina instanca za rešitev palestinskega problema. Angleška vlada ne more sama brez odločitve DN ničesar skleniti.

Eden je nato v daljših izjavah predložil poročilo mandatarne komisije DN, ki je pred kratkim zaključila svojo razpravo o predlogu britanske kraljevske komisije glede razdelitve Palestine na tri dele. Eden je v tej zvezi omenil svojo zahtevo. Namesto za izjavo o samem načrtu kraljevske komisije je poslal samo za načelno izjavo glede delitve Palestine sploh. Čim bi angleška vlada imela ta načelni pristanek DN v svojih rokah, potem bi lahko takoj nadaljevala svoja pogajanja z židi in Arabci glede načina razdelitve. V ta namen bi odposlala v Palestino novo komisijo, ki naj bi znova proučila ves problem. Šele od zaključkov te ankete bi bila odvisna konkretna razdelitev in razmejitve na terenu, kakor bi jo morda predlagala angleška vlada. Za izvedbo te razdelitve in razmejitve bi bila imenovana posebna razmejitvena komisija.

V drugem delu svojega govora se je Eden dotaknil problema vseljevanja v Palestino. Omejitve nadaljnjega vseljevanja v bližnjih osmih mesecih na 8000 novih vseljenec je le začasna odredba angleške vlade. Nadaljnje omejitve so odvisne od novega sporazuma med strankami. Ustanovitve ločne židovske in arabske države v Palestini spada nedvomno med najpomembnejše probleme sedanjosti, realizacija te zamisli pa bi predstavljala samo striktno izvedbo mandata.

Za Edenom je govoril o tem vprašanju Delbos, ki je izjavil, da Francija v celoti podpira angleško stališče. Ako svet DN sam na bi našel primerenega izhoda, naj po-

oblasti angleško vlado, ki to zaupanje zagotavlja, da takoj začne nova neposredna pogajanja v Palestini. Za izdelavo poročila o tem vprašanju je bila imenovana posebna komisija, sestavljena iz delegatov Rumunije, Letonske in Švice. Za sodelovanje v palestinski komisiji je v imenu Poljske zaprosil tudi polkovnik Beck.

Po poteku večerjane debate v svetu DN je zelo verjetno, da bo svet DN dal angleški vladi zahtevano pooblastila za nova pogajanja z obema palestinskima strankama, kakor bo Anglija na prihodnjem zasedanju sveta DN v januarju predložila nov načrt o razdelitvi Palestine.

Avstrijsko-nemška vojaška pogodba?

Pariz, 1. septembra. o. Potovanju avstrijskega državnega tajnika za zunanje zadeve Schmidta v Nemčijo pripisujejo politični krogi na Dunaju in v Berlinu poseben pomen. »Soirée« poroča, da se pripravljata važen sporazum med obema vladama, na katerega je v načelu pristala tudi že Italija. Nemčija namerava pospešiti svojo oborožitev. Za prehrano svojega prebivalstva bi si rada zagotovila vse presežke avstrijskih kmetijskih pridelkov. Avstrija je pripravljena pristati na uvoz vojnih potrebščin iz Nemčije, za kar bi lahko znatno zboljšala položaj svojega kmečkega prebivalstva. ki bi oddala presežke vseh svojih pridelkov za izvoz v Nemčijo. Schmitt se je o tem že nekaj časa pogajal s poslanikom Papenom, v Nemčiji pa je o tej stvari govoril z Neurathom in Göringom. Na tej osnovi bo bržkone sklenjena posebna gospodarska in vojaška pogodba med obema državama, čemur se Italija po zagotovilih iz Rima nikakor ne bo upirala.

Dr. Maček je pristal na beograjski sporazum

Sporazum se nanaša le na takozvano proceduro, ne pa tudi na predloge za novo ureditev države

Zagreb, 15. septembra. o. Po dveh letih razgovorov in pogajanj je danes končno prišlo do načelnega sporazuma med tremi srbskimi in dvema hrvatskima skupinama združene opozicije. Vodstvo zagrebskega opozicijskega krila sodi, da bo ta sporazum izredno velikega pomena za nadaljnji razvoj notranjega političnega položaja. Po delnem neuspehu demokratov, ki so sprejeli znano federalistično resolucijo, kakor tudi po delni odklonitvi zemljoradniških predlogov o proceduri za doseg sporazuma, so se beograjski prvaki združene opozicije končno zedinili za varijanto zemljoradniških predlogov. Najtežje je šlo za demokrat, ki so bili iz taktičnih razlogov zelo rezervirani, da ne bi vznevoljili svojih pristavev v Srbiji.

Cim je bil včeraj dosežen sporazum med voditelji srbskega dela združene opozicije, so odputovali njihovi delegati z letalom v Zagreb, da poročajo dr. Mačku o tem sporazumu in ga pridobijo za pristanek nanj. V Zagreb so tako že sinoči prispeli dr. Milan Gavrilović za zemljoradnike, Boka Vlačić za demokrate in dr. Laza Marković za staronadnike. Dr. Maček jih je sprejel davi v svoji politični pisarni. Konferenca je trajala od 9. do 10. ure. Na osnovi beograjskih predlogov je bil dosežen načelni sporazum, po katerem se celokupna združena opozicija izraža za sestavo koncentracijske vlade, sestavljene iz zastopnikov vseh bivših strank, za uveljavljanje liberalnih političnih zakonov, za razpust narodne skupščine in za to, da koncentracijska vlada sestavi načrt za novo ureditev države.

Takoj po konferenci z zastopniki beograjskih voditeljev združene opozicije, je dr. Maček sprejel inž. Košutića, dr. Pernarja, prof. Jelasića in Savo Kosanovića ter jih informiral o doseženem sporazumu.

Opoldne so beograjski delegati v hotelu »Esplanade« sprejeli novinarje in jim izjavili:

»Prišli smo v Zagreb kot službeni delegatje naših treh strank, da sporočimo dr. Mačku naslednje: »Naše tri stranke so se sporazumele o skupnem političnem zadržanju in delovanju glede na vsa vprašanja, ki so se kdaj sprožila ali se bodo še pojavila. Na osnovi tega sporazuma bomo v bodoče vodili skupno politiko in bomo skupno nastopali kot enoten politični blok. Sporočili smo dr. Mačku, da so se naše tri stranke postavile na skupno stališče glede

vseh bistvenih vprašanj. To naše stališče temelji na idejah, za katere se je dr. Maček že izrazil. Naše sporočilo je dr. Maček sprejel z zadovoljstvom na znanje. Zaradi tega se bo že v kratkem pričela izvajati ta naša odsej skupna akcija, ker ni nič več na poti skupnemu zaželenemu cilju, ki je po našem globokem prepričanju popolnoma in enako zadovoljiv za Srbe in za Hrvate in za Slovence.«

Beograjski politiki so dalje izjavili, da je znani predlog dr. Milana Gavrilovića postal osnova za sporazum, le da tega beograjski delegati v svoji izjavi niso izrecno naglasili, že zaradi obzirnosti napram demokratu. Današnji sporazum se bo sedaj konkretiziral in formuliral. Beograjski delegati bodo obvestili svoje šefe o današnji konferenci in načelnem sporazumu z dr. Mačkom nakar bo pripravljen podroben protokol, ki ga bodo podpisali šefi vseh petih skupin, ki sestavljajo združeno opozicijo. V najkrajšem času nameravajo šefi združene opozicije izdati poseben proglas, s katerim bodo o doseženem sporazumu obvestili svoje pristave.

Dr. Maček sam ni sprejel domačih, nego le dva inozemska novinarja. Med drugim jima je rekel, da se popolnoma strinja s stališčem beograjske opozicije in da je s tem razvojem situacije zelo zadovoljen.

Popoldne se je dr. Maček odpeljal v Rogaško Slatino na tritedensko zdravljenje. Že ob 15.45 so se tudi beograjski delegatje spet z letalom vrnili v Beograd. V krogih združene opozicije je zavladalo veliko zadovoljstvo in splošno se nadejajo, da se bo položaj v najkrajšem času razvil v smislu tega sporazuma.

Nocojšnji »Hrvatski dnevnik« objavlja rezultata dopoldanske konference pod velikim naslovom: »Združena opozicija sprejela stališče dr. Mačaka«. Tudi v uvodniku razpravlja list o novem položaju in pravi med drugim: Javnost bo nedvomno zanimalo, v čem obstoja sporazum med poedinimi skupinami združene opozicije. Poznavalci političnih prilik ni težko uganiti, da je vsebina sporazuma v skladu z idejami dr. Mačka o konstituenti in novi ustavi brez majorizacije, torej o državi ureditvi, ki bi se morala ustvariti sporazumno med večinami Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Tudi vsi drugi nocojšnji listi obširno poročajo o zagrebskih sklepih in jim pripisujejo izredno velik politični pomen.

Vojna na Daljnem vzhodu in Društvo narodov

Kitajska vlada zahteva, naj Društvo narodov prouči njen spor z Japonsko

Zeneva, 15. septembra. w. Na današnji plenarni seji Društva narodov se je nadaljevala debata o poročilu tajništva. Za sejo je vladalo veliko zanimanje, ker je bila na dnevnem redu tudi kitajska zadeva. V smislu predloga tajništva Društva narodov je bilo sklenjeno, da se takozvana tretja komisija, ki se bavi z razorožitvenim problemom, takoj skliče. Madžarski delegat je izkoristil to priliko za ponovno demonstracijo in je izjavil, da Madžarska ne želi sodelovati v tej komisiji, dokler se ji ne prizna popolna enakopravnost. Ta izjava madžarskega delegata je napravila zelo mučen vtis v vseh krogih Društva narodov.

Kitajski delegat obtožuje Japonsko

Ob napeti pozornosti je nato povzel besedo kitajski delegat Wellington Koo, ki je obširno govoril o dogodkih na Daljnem vzhodu. Že dva meseca je Kitajska pozorišče strašnih bojov, ki jih je namenoma in hote izvajala Japonska. Japonska vlada je poslala na Kitajsko v ta namen nad 200.000 vojakov. Z njihovo pomočjo skuša sedaj osvojiti kitajsko ozemlje. Japonska mornarica izvaja na nezakonit način blokada kitajske obale, a japonska vojska letala so bombardirala mnoga kitajska mesta, kar je zahtevalo na tisoče nedolžnih žrtv med civilnim prebivalstvom. V svojih nadaljnjih izjavah je nato obravnaval dogodke, ki jih navaja Japonska kot povod za svoje početje. Naglasil je, da so kitajske pokrajinske oblasti storile vse, kar je mogoče, da bi preprečile izbruh sovražnosti. V nadi, da bo prisilila kitajsko vlado k kapitulaciji, je Japonska s svojim vojaštvom zasedla predmestje Sanghaja in skušala od tu razširiti svojo oblast na mesto ter bližnjo in daljno okolico. Vse to početje Japonske se je že ponovno utemeljevalo s tem, da je Japonska preobljubljena ter da je zaradi tega prisiljena iskati na Kitajskem nova ozemlja za naseljevanje, kar pa se ne strinja z dejstvi. Kljub temu, da imajo Japonci že 30 let v svoji posesti Korejo, je naseljenih tam komaj 500.000 Japoncev. Že 25 let prevladuje vpliv Japonske v Mandžuriji, kljub temu pa je tam naseljenih le 30.000 Japoncev, čeprav bi bilo prostora še za milijon ljudi. Preobljubnost Japonske v resnici ni tako velika kakor v nekaterih evropskih državah ter je vse to le prazen izgovor in krinka, pod katero se skriva japonski imperijalizem. Japonski narod ne čuti nobene potrebe po izseljevanju, ker je industrializacija Japonske v zadnjem desetletju silno napredovala ter ima japonsko ljudstvo doma dovolj kruha in zaslužka; samo dejstvo, da Japonska ne razpolaga z dovoljnimi surovinami, še ne more biti za dosten vzrok in povod, da mirnega sosedu napade z vso svojo oboroženo silo. Če bo japonsko prodiranje na Kitajsko uspelo, ne bo uničena samo neodvisnost Kitajske, marveč bodo zelo ogrožene tudi pravice in interesi drugih držav, ki uživajo na Daljnem vzhodu gotovo koncesijske pravice. Kitajska je že ponovno izjavila, da je pripravljena gospodarsko sodelovati z Japonsko, toda Japonska je ostala za vse take ponudbe doslej gluha, ker bi se pač rada polastila kitajskega ozemlja, da bi na ta način mogla iz Azije izriniti Evropo in Ameriko. Kitajska, ki se upira oboroženo-

nemu napadu Japoncev, brani s tem tudi pravice in koristi tujih držav. Društvo narodov je svečano proglasilo načelo kolektivne varnosti. Kitajska je v sedanjem položaju prisiljena pozvati ženevsko ustanovo, da v njenem primeru to načelo praktično izvede. To ne bo le v korist Kitajske, marveč tudi korist miru vsega sveta, še prav posebej pa Evrope same. Kitajska se sklicuje na čl. 10., 11. in 17. pakta Društva narodov in predlaga, naj poseben posvetovalen odbor, ki je bil izvoljen 24. februarja 1933, prouči kitajsko-japonski spor.

Govor kitajskega delegata je napravil na skupščino velik vtis. Ker so bile za popoldne napovedane seje raznih odborov, je bila debata odgodena do prihodnje seje.

Danes bo govoril Negrin

Predsednik valencijske vlade Negrin bo jutri predložil špansko spomenico, v kateri bo razložil, kako posegajo tuje velesile

Čapej v plamenih

Japonska letala so zažgala predmestje Čapej, vendar pa Kitajci še nadalje vztrajajo na svojih postojankah

Sanghaj, 15. septembra. o. Japonske vojne ladje so v pretekli noči znova pričele obstreljevati kitajske postojanke na sanghajski fronti, predvsem v Kiangvanu in okrog severne postaje. Ob zori so se jim pridružila letala, ki so obsipala tamkajšnje kitajske kaverne z bombami. V Čapeju se je že ponoči razvil požar, ki se je zaradi novih eksplozij do dneva razširil na ves okraj. Čapeja iz mednarodne koncesije ni mogoče videti zaradi dima, v katerega je zavil, zvedelo se je le, da Kitajci še vedno pogumno vztrajajo v svojih rovih okrog severne postaje.

Vse kaže, da se Japonci pripravljajo na novo veliko ofenzivo, vendar nimajo poguma, da se sedaj poslati proti Kitajcem svoje pehote, ker je vsa fronta podminirana. Z minami je preprečeno zlasti področje okrog severne postaje blizu Hangčeva in Čapeja, tako da so v neposredni nevarnosti celo angleški vojaški oddelki, ki stražijo mejo mednarodne koncesije.

Pri Liuho so se danes že razvile hude borbe na nož. Tam napadajo Kitajce veliki oddelki japonskih konjenikov, ki skušajo vedno znova predreti fronto.

Operacije južno od Pekinga

Tokio, 15. septembra. AA. Po poročilu iz Sanghintjema so japonske čete davi ob 6.30 pričele prodirati zapadno od Liangčanga ob železniški progi iz Pekinga v Hankej. Napade so središče kitajskih postojank na fronti, ki se razteza ob obali reke Liulu in ki je dolga 80 km, je zbranih 300.000 kitajskih vojakov.

Po poročilu z b. jišta severno od Sanghaja je kitajska vojska zapustila Tatung in zavzela nove postojanke okrog Jemenkva, ki je velikega strateškega pomena zaradi svoje zveze z Velikim zidom južno od Tatunga. Japonski oddelki utrjujejo svoje postojanke okrog tega kraja.

v špansko državljansko vojno, v soboto pa bo najbrže v plenumu skupščine obširno govori o tem.

Za kulisami se vodi huda borba za mesto španije v svetu DN. Delegati valencijske vlade menijo, da so se zboljšale okoliščine za izvolitev valencijskega delegata v svet DN.

Kaj bo ukrenilo

Društvo narodov

V zvezi s spomenico kitajske vlade, ki je bila predložena Društvu narodov zaradi upada Japoncev na Kitajsko, je tajništvo Društva narodov objavilo, da se bo razvil postopek takole:

Svet Društva narodov bo najprej pozval Japonsko, naj pristane na mirno ureditev spora in na mirovna pogajanja pri katerih bi sodelovali tudi zastopniki drugih sil. Če bo japonska vlada ta poziv odbila, bo Kitajska nedvomno zahtevala uporabo čl. 15 pakta DN, po katerem je določeno za ureditev važnih problemih Daljnega vzhoda tudi sodelovanje Zedinjenih držav. Kitajci bodo obenem nedvomno zahtevali, naj se takoj sestane mednarodni odbor, ki je bil ustanovljen ob priliki evakuacije Mandžurije. Če Japonci ne bodo pristali na sodelovanje v tem odboru in če bodo odklonili sleherni predlog za mirno ureditev spora, je pričakovati, da bodo Kitajci zahtevali sankcije proti njim.

Japonske grožnje

Tokio, 14. septembra. w. Izjava kitajskega delegata na današnji seji skupščine Društva narodov je japonske kroge zelo razburila. Zastopnik zunanjega ministra je izjavil novinarjem, naj se v Ženevi ne varajo o tem, kako se bodo razvijali dogodki, če se bo Društvo narodov vmešalo v kitajsko-japonski spor. Japonska ni članica Društva narodov in se je sklepi Ženeve nič ne tičejo. Če pa se bo Društvo narodov kljub temu vmešalo, se zna lahko zgoditi, da se bodo stvari obrnile popolnoma drugače, kakor si morda zamišlja ženevski diplomati. V tokijskih diplomatskih krogih vidijo v tem prikriti grožnjo in sodojo, da bo Japonska sedaj še povečala svoj vojaški pritisk na Kitajsko, da bi z morebitno zmago presekala vse ženevske razprave in postavila Ženevo pred izvršeno dejstvo.

Potrebna ugotovitev

Verifikacijski odbor nedeljske banovinske skupščine mladine Jugoslovenske nacionalne stranke je na podlagi predloženih polnomočij sreskih mladinskih organizacij ugotovil navzočnost 1205 delegatov kot zastopnikov članstva OJNS iz vseh srezov dravske banovine. Poleg delegatov OJNS so bili navzoči tudi zastopniki in članstvo ostalih strankinih organizacij.

Zunanje manifestacije vseh delegatov niso bile dovoljene, pač pa samo polaganje vencev po izvoljenem obdoru. S to ugotovitvijo je ovržena zlonamerna trditev »Slovenca« z dne 13. t. m., v kateri govori o »povorki«.

Nismo in ne bomo polemizirali z neresnimi izpadi in vestmi nam nasprotnih listov in lističev. Njihova politično preračunana neresnost nam bo služila še v večjo vzpodbudo pri delu po manifestativno začetni poti.

BANOVINSKI ODBOR OJNS.

Hudi študenti v Zagrebu

Zagreb, 15. septembra. o. V zagrebskem narodnem gledališču, ki so ga preuredili in obnovili, se je včeraj otvorila sezona. Še pred pričetkom predstave so dijak prišli hudo demonstrirati, ker je uprava njihovo stojišče očrpalila iz parterja na obe stranski galeriji. Policija je morala dijake odstraniti iz gledališča, nakar se je predstava po polurni zamudi lahko pričela. Ker so dijaki zagrozili, da bodo demonstracije ponavljali, dokler ne bodo dobili spet svojega prostora v parterju, je danes zagrebska gledališka uprava ukinila prodajo vstopnic za dijaško stojišče. Uprava pravi, da je morala dijaško stojišče odstraniti iz parterja zaradi tega, ker je bilo treba povečati prostor za orkester in ker se je ostalo občinstvo v parterju stalno pritoževalo nad dijaštvom.

Italija nezadovoljna z nyonskimi sklepi

V svoji noti Franciji in Angliji poudarja, da ji pripada nadzorstvo nad vsem Sredozemskim in ne samo Tirenskim morjem

Rim, 15. septembra. b. V italijanskem zunanjem ministertvu sta se včeraj zglasila francoski in angleški odpravnik posred ter izročila grofu Ciano besedilo nyonskega sporazuma o protipiratskih ukrepih na Sredozemskem morju. Po daljšem razgovoru z njimi in posvetovanju z italijansko vlado je grof Ciano izročil obema poslanikom odgovor, ki pravi med drugim:

Fašistična vlada je proučila sporazum, sklenjen na konferenci v Nyonu glede pobijanja piratstva in je prišla do naslednjega zaključka:

Iz dokumenta, ki ji je bil predložen, je razvidno, da bi bilo Italiji dodeljeno za izvajanje pomorske kontrole proti piratom, ako bi nanjo pristala, samo Tirensko morje, dočim bi se v praksi poverilo nadzorstvo v vsem Sredozemlju samo angleški in francoski mornarici. Iz tega bi nastal položaj, ki je za Italijo nesprejemljiv. Njeni življenjski interesi v Sredozemlju in pa dejstvo, da je ves sredozemski promet navezan na njene plovne črte, opravičuje zahtevo, da se Italiji prizna popolna enakopravnost z vsako drugo državo v katerikoli drugi coni Sredozemlja.

Besedilo odgovora ni povsem jasno, ker se iz njega še ne da z vso določenostjo sklepati na nadaljnje italijansko zadržanje v tem vprašanju. Nekateri sodojo, da Italija s svojim odgovorom ne odklanja v načelu vseh nyonskih sklepov, temveč zahteva kvečjemu njih spremembo, v kolikor gre za določbe, ki puščajo Italiji možnost izvajanja sredozemske kontrole. V tem smislu je po naročilu italijanske vlade izrazil bernski konzul zastopnikom Francije in Anglije v Ženevi željo, naj bi se delo nyonske konference še ne smatralo za zaključeno, temveč naj bi se o italijanskem predlogu še nadalje razpravljalo, dokler ne bi bil dosežen definitivni sporazum, ki bi ga odobrila tudi Italija. Tudi v tukajšnjih angleških krogih menijo, da vrata za sporazum z Italijo glede izvajanja protipiratskih ukrepov v Sredozemlju še niso zaprta in da so mogoča še nadaljnja pogajanja. Nyonski sporazum je sicer že podpisan, vendar so iz obzirov do Italije še vedno mogoče spremembe, saj so prav ti obzirji diktirali nekatere značilne določbe nyonskega dogovora, med njimi zlasti prepustitev Tirenskega in Jadranskega morja italijanski kontroli in morebitno vključitev Italije v nadzorstvo v ostalem Sredozemlju.

Kaj pravi italijanski tisk

Diplomatski urednik agencije Stefani poudarja, da obsega italijanski odgovor poleg negativnega dela tudi pozitivne navedbe. Italija odklanja povabilo k sodelovanju pri nadzorstvu, če bi bilo omejeno le na Tirensko morje, in ne more dovoliti, da bi si nadzorstvo nad celotnim Sredozemskim morjem pridržalo samo angleško in francosko brodogoj. Italija je velesila in zahteva zato popolno ravnopravnost z vsako drugo državo na vsem področju Sredozemskega morja. Povabilo je rimska vlada odklonila, vendar pa je ves svet, v kakšnih okoliščinah bi ga mogla sprejeti.

»Popolo d'Italia« ugotavlja, da izključuje francoski nadzorstveni načrt Italijo z najvažnejših področij Sredozemskega morja in ne upošteva mesta, ki ga Italija na tem morju zavzema. Zato je francosko-angleški predlog nesprejemljiv. Italiji je treba priznati ravnopravnost z vsemi državami na vseh področjih Sredozemskega morja.

Nemčija solidarna z Italijo

Berlin, 15. septembra. AA. V uradnih krogih naglašajo, da je italijansko stališče glede nyonskega dogovora v popolnem skladu z naziranjem nemške vlade. Se-

daj morata Francija in Velika Britanija najti rešitev, ki bo zadovoljila Italijo in ji podelila zahtevano ravnopravnost. Če Italiji ne bo priznana ravnopravnost, bo nyonska konferenca ostala polovično delo, ki ne bo moglo pospešiti sodelovanja velikih držav v španskem vprašanju niti preprečiti podmorniških napadov na Sredozemskem morju.

»Berliner Börsenzeitung« piše, da je Italija jasno povedala, kaj želi. Sedaj je treba počakati, kaj bosta rekla Pariz in London na italijanski odgovor.

»Berliner Lokalanzeiger« pravi, da nyonska konferenca niti najmanj ni upoštevala upravičenih interesov Italije. Konferenci se je neverjetno mudilo. »Deutsche Allgemeine Zeitung« smatra, da se je nyonska konferenca dokaj oddaljila od tehničnega značaja, ki so ga ji pripisovali njeni sklicatelji. Konferenca je še vedno v znamenju politike in nezaupanja proti Italiji.

V Londonu še vedno upajo

London, 15. septembra. AA. »Times« piše: Italija je snoči odgovorila tako, kakor je svoječasno odgovorila na povabilo na nyonsko konferenco. Konferenca sama se je končala z dogovorom o boju proti gusarstvu. Italijanska odklonitev je pogojna. Naj bo kakorkoli, odgovor je sprejel devet držav in bodo zaradi tega francosko-angleške vojne ladje stražile po glavnih trgovskih poteh na Sredozemskem morju. Dogovor bo takoj stopil v veljavo.

»Manchester Guardian« pravi med drugim: Sedaj je na francoskih in angleških pomorskih strokovnjakih, da takoj izvedejo nyonski dogovor. Med letalskimi silami Velike Britanije in Francije bo prišlo do popolnega sodelovanja. Letala obeh držav se bodo udeležila skupnih vaj, kar bo daleč presegalo pomen v Svidi podpisanega dogovora. V Londonu mislijo, da bo Italija končno vendarle sodelovala pri nadzorstvu.

Po mnenju »Daily Telegrapha« smatrajo zastopnik devetih držav, ki so se udeležili nyonske konference, zlasti pa zastopniki Velike Britanije in Francije, da sklenjenega nadzorstvenega načrta na Sredozemskem morju za sedaj ni mogoče prav nič izpremeniti.

Nadaljevanje sredozemske konference v Ženevi

Zeneva, 15. septembra. AA. Konferenca sredozemskih držav, ki se je vršila v Nyonu, bodo nadaljevali ob koncu tedna v Ženevi. Govorili bodo o letalskih napadih na trgovske ladje.

Uspeh Balkanske zveze

Bukarešta, 15. septembra. AA. Listi opozarjajo na pomembno vlogo, ki jo je imela balkanska zveza na konferenci sredozemskih držav v Nyonu. Tatarescu je snoči brzojavno čestital rumunskemu zunanjemu ministru Antonescu in se mu v imenu rumunske vlade zahvalil, ker je na konferenci z uspehom zastopal rumunske interese.

Odgoditev sestanka londonskega odbora

London, 15. septembra. AA. Sestanek odbora za nevmešavanje, ki je bil prvotno sklican za petek, bodo po vsej priliki val nekaj dni odložili, ker še niso prispeli val odgovori na poročilo, ki ga je v imenu odbora sestavlil Van Duim. Odbor za nevmešavanje se bo sestal po vsej priliki prve dni prihodnjega tedna.

Koncentracija vojnih ladij v Sredozemlju

Francosko in angleško vojno brodogoj, da mora takoj prirediti izvajati nyonske sklepe

London, 15. septembra. b. Britanska admiralieta obvešča, da so pripravljene za plovbo v Sredozemlje lahka križarka »Calroe« in četrti eskadra rušilcev, sestavljena iz ene vodilne ladje in osmih rušilcev. Ko bo še ta eskadra priplula v Sredozemlje, bo tamkaj zbranih skupno 40 angleških rušilcev. Verjetno bo pritegnjena k nadzorstvu tudi flotilja, ki je sedaj v severnih španskih vodah.

Iz Brsta v Franciji so odpluli v Sredozemlje naslednji francoski rušilci: »Odaclieux«, »Phantasque« in »Terrible« ter torpedni čolni »Cyclone«, »Mistral«, »Sirocco«, »Typhon«, »Alcyon« in »Tornado«. Vse te vojne ladje so opremljene s potrebnimi orožjem, zlasti z globokinskiimi bombami, ki so si jih vzele s seboj v največji možni količini. Angleško admiralo poveljstvo postopa v vseh svojih pripravah v popolnem sporazumu s francoskim. Angleško-francosko tesno sodelovanje v Sredozemlju smatrajo tu brez ozira na sklepe nyonske konference za glavno označbo novega razvoja v tem predelu sveta, ki ga je v zadnjem času zajela velika napetost. Anglija in Francija nista, kakor zatrjujejo sedaj v Londonu, še nikdar po svetovni vojni tako složno nastopili, kakor hočeta nastopiti v Sredozemlju proti piratskim napadom. Med obema vladama je bilo med drugim dogovorjeno, da se smejo francoska letala pri izvajanju sredozemske kontrole posluževati angleških matičnih ladij za letala kot letalskih baz, dočim bodo angleška letala smela pristajati v Toulonu in drugih francoskih oporiščih, ki so opremljena z letališči.

54 angleških vojnih ladij

London, 15. septembra. g. Angleška admiralieta je poslala v izvajanju sklepov nyonske konference na Sredozemsko morje štiri velike oklopnice, štiri težke križarke, štiri lahke križarke, matično ladjo za letala, 31 torpednih rušilcev, 7 podmornic, eno ladjo za polaganje min, 7 ladij za iskanje min, 4 arzenalne ladje in eno ladjo za polaganje mrež za podmornice.

Akcija skrivnostnih podmornic

London, 15. septembra. o. Po informacijah angleške admiralieta nastopajo na Sredozemskem morju stalno po dve odnosno tri podmornice, ki imajo nalogo napadati tuje tovarne ladje. Vsaka podmornica križari po Sredozemskem morju največ 15 dni, nakar se vrne k svojemu oporišču, kjer se preskrbi z novo prehrano, pogonskimi sredstvi in streljivom. Ena španska nacionalistična podmornica je stalno v rezervi.

Proti tem podmornicam bo sedaj naperjena vsa akcija angleškega in francoskega vojnega brodogoja. V glavnem bodo ščitile mednarodno trgovsko plovbo in zasledovale gusarske podmornice angleške ladje, ki jim bo Francija dala na razpolago tudi vsa svoja sredozemska oporišča. Francoska vojna mornarica bo pri tej akciji sodelovala le v manjšem obsegu. Nyonski sporazum, ki je bil včeraj opoldne podpisan, je stopil nocoj v veljavo.

Vremenska napoved

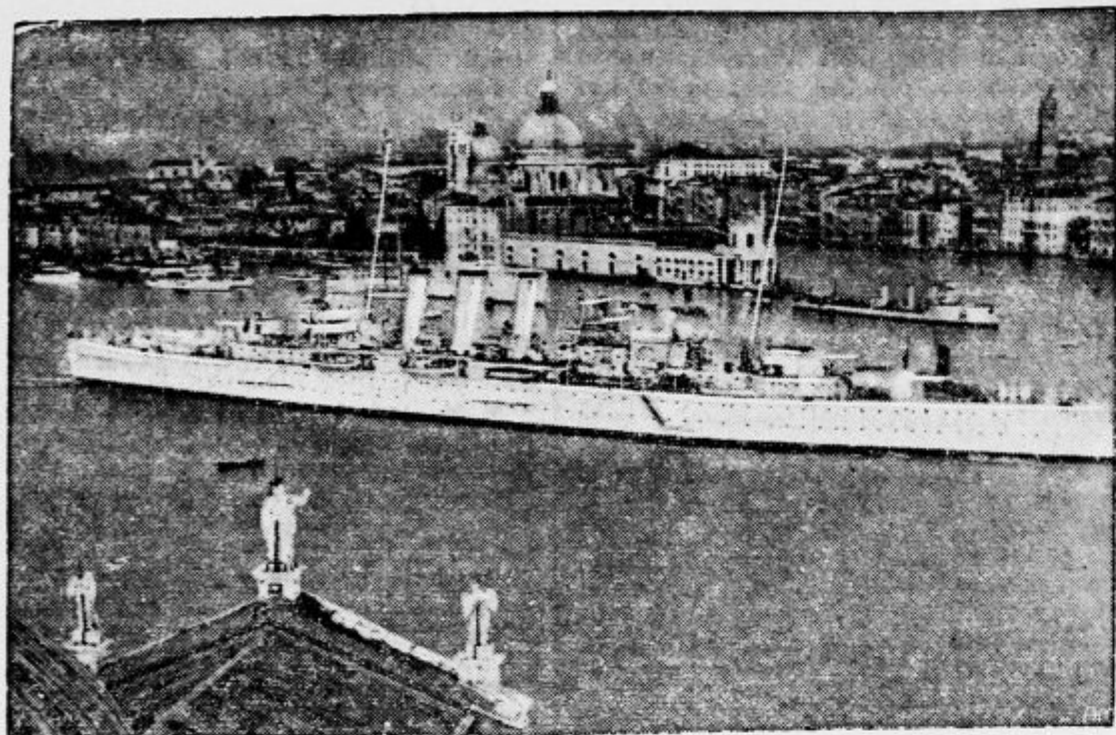
Zemunska vremenska poročilo: Večji del zapadne Evrope je pod močno zračno depresijo, ki povzroča povsod dokaj viharno vreme z dežjem. Stranska depresija z viharjem in deževnim vremenom je nad gornjim Jadrantom. V Alpah sneži, le na skrajnem evropskem vzhodu prevladuje jasno vreme. V Jugoslaviji je deževno vreme v zapadnih krajih, le v dunavski, moravski in vardarski banovini je nekoliko jasno. Toplota se je povsod dvignila. V savski in vrtaški banovini je močno deževalo. Najnižja toplota Mrzle Vodiče 8, najvišja 20 C.

Zemunska vremenska napoved: Oblačno in deževno vreme, nekoliko jasno utegne biti v severozapadnih predelih. Toplota brez velike izpremembe.

Zagrebska: Spotekla nekoliko nestalno, pozneje bržkone lažje vreme.

Dunajska: Spramenljivo, topleje, zapadni vetrovi.

Angleški obisk v Benetkah

Angleška admiralska ladja »London« je v spremstvu drugih vojnih ladij Vel. Britanije obiskala Benetke in se je zadržala pred doževim palačo

Zadnje ure T. G. Masaryka

Množica ljudi je stala vso noč od ponedeljka do torka pred vhomom v Lany in je ob sporočilu o tatičkovni smrti bolno zaplakala

Že v začetku letošnjega septembra, ko je Masaryk zbolel na trombozi, je širni češkoslovaški javnosti bil jasno, da se življenje voholasega državnika. Vendar se je zgodila skoraj nemogoča stvar: Masarykova žilava in krepka narava je premagala naval bolezni. Telo, ki je bilo utrjeno s telovadbo, počitkom in sprehodi, se je še enkrat uprlo smrti. Zdravniki so bili posebno zadovoljni, ker so ostala bolnikova pljuča nedotaknjena in čista, kar so posebno naglašali v svojih izjavah.

Toda kmalu potem, ko je prezidentov osebni zdravnik dr. Maixner najavil ustavitve zdravniških poročil, so se začele pojavljati komplikacije. Telo, staro malo manj kakor 88 let je preveč počivalo. Zaradi ležanja v postelji so se vnela pljuča in zdravniki so takoj spravedili, da bo v tej bolezni skoro gotovo zmagala smrt.

V ponedeljek zvečer so se zdravniki sestali k posvetovanju. Po ugotovitvi, da se vnetje na pljučih širi, ni bilo skoro nobene dvoma več, da bo Masaryk podlegel. Visoka starost, zaradi tromboze izčrpani organizem, oslabele srca in vročina, vse to je kazalo na katastrofalen konec. Zdravniki pa so opazili še en znak, ki ni dajal niti malo upanja v srečen konec bolezni: prezident je ležal skoro stalno v nezvesti. To je bil očiten znak, da življenje ugaša in ga ni mogoče rešiti.

Navzlic temu so odredili, da morata dva zdravnika opazovati potek agonije, ki se je začela okrog polnoči v noči od ponedeljka na torek. Zdravniki so ugotovili, da dihanje popušča. Nezvest je postajala vedno globlja, srce je delovalo vedno slabotneje. O tem so bili obveščeni vsi člani Masarykove rodbine, ki so se tili že par dni prej

zbrali v bližini rodbinskega poglavarja. Ob eni ponoči so rodbinski člani zapustili bolnikovo sobo, zdravniki so dali Masaryku injekcije za okrepitev srca. V tem niso uspeli. Ob treh jutraj v torek so zdravniki obvestili Masarykovo okolico, da se približuje smrt.

Tedaj so se še enkrat zbrali ob Masarykovem vzglavju prezident dr. Beneš s soprogo, preds. vlade dr. Hodža, Masarykov sin poslanik Jan Masaryk, hči dr. Alice Masarykova in druga hči Olga Kevillodova. Bili so prisotni tudi vsi Masarykovi vnuki in drugi ožji sorodniki velikega prezidenta. Masaryk je ves čas ležal v nezvesti, a zdravniki so izjavili, da ne čuti nobenih bolečin. Zadnjič so poskušali obuditi bolnika k zavesti s močno injekcijo v srce. A zdravniška veda je odredila, da prezident osvoboditelj je ob 3. uri 27 minut izdihnil. Srce je utripalo še dve minuti, nato se je ustavilo za vedno...

Ko so zdravniki ugotovili, da je nastopila smrt, je pristopil k pokojniku dr. Beneš ter poljubil Masaryka na čelo in roko ter pozval vse prisotne, naj sledijo njegovemu zgledu. Storili so to, nato pa so se tiho oddaljili iz mrtvaške sobe. Alice dr. Masarykova je prosila zdravnike, preden je zapustila očeta, naj zapro pokojniku oči. To je storil dr. Maixner.

Pred vhomom v graščino Lany je čakala vso noč od ponedeljka na torek velika množica ljudstva, kajti prebivalstvo kraja je slutilo, da bo prišla iz graščine kmalu črna vest o prezidntovi smrti. Ob štirih jutraj so ljudem sporočili, da je Masaryk umrl. Ženske so tedaj zajokale, in tudi gardisti, ki so bili na straži, se niso mogli ubraniti solza za očelom domovine. Tako je umrl tatiček T. G. Masaryk.

Pet zgodbic o neumrlem prezidentu

Dunajski zdravnik in slavnii operator profesor Lorenz je po prevratu napisal v »Neue Freie Presse« članek o prezidentu Masaryku. V njem je opisoval, kako sta ga nekoč, ko je bil še asistent na kliniki, prosila dva študenta, naj bi jima dal nekoliko zasebnih ur iz anatomije. Eden teh študentov je bil Masaryk. Pri neki taki lekciji so obducirali. Masaryku se je nekako spodrsnil nož in se zarezil pregloboko.

»Če bi takole zarezali živega človeka, vam ne bi več vstal.« je baje takrat pripomnil Lorenz. In temu spominu je v »Neue Freie Presse« dodal politično opazko:

»Med vojno je Masaryk isto storil na Avstriji. Bila je slaba operacija. Razrezal jo je, da ne bi več vstala.«

Prezident Masaryk je njegov članek čital in je Lorenzu takoj poslal prijateljski popravek:

»Motite se, tedaj je bila že mrlič.«

★

Zakaj je tako rad nosil suknjo, sešito po kroju vojaške bluže? O tem je rekel Karlu Čapku:

Gospod, to delam iz same udobnosti. Ta suknja sega do brade, ni mi treba kravate, ni mi tudi treba, da bi pod njo nosil telovnik, potem ni treba, da bi si izbiral blago za novo obleko in si jo hodil merit. In visoki čevlji? Ni treba trakov; gre lažje in hitreje. Natakem si čevlje in stvar je opravljena...«

★

Ko so v neki nemški občini na severu republike sprejemali Masaryka kot prezidenta, se je zgodila mučna nepriklj. Gospod župan si je bil nataknil kos papirja s svojim govorom za cilinder. Komaj je začel govoriti, puhne veter in papir z govorom srči preko prezidentove glave kdove kam.

Župan je hudo prebledel in ni mogel spraviti besedice iz sebe. Nastala je mučna tišina.

»Hvala vam, gospod župan, za prijazni sprejem,« je rekel Masaryk. »Ne bodite v skrbeh: saj vem, kaj ste mi hoteli povedati!«

★

Pisatelj Karel Poleček je obljubil svoji hčerkici, da ji za rojstni dan pokáže gospoda prezidenta. Masaryk je takrat ob petih prihajal v vilo Karla Čapka in ker je hčerka imela rojstni dan baš v petek, jo popelje na vrt Čapkovih vile, kjer ni samo videla prezidenta, temveč je tudi govorila z njim.

S padalom nad Rokavskim prelivom

Vodja francoske šole za skakače s padalom de Nois je napravil te dni poskus, da bi s padalom preletel Rokavski preliv. Skočil je iz višine 4200 m iz letala, ki je bilo 25 km oddaljeno od francoske obale in je upal, da bo pristal na rtu Gris Nez. Veter pa ga je gnal še naprej in je pristal 4 in pol kilometra od omenjenega rta, 200 m od obale pri mestu Tordingham v morju. Kopalci so ga rešili. De Nois hoče svoj poskus ponoviti v boljšem vetru ob koncu tega meseca, skočil pa bo nad Doverom iz letala.

Raziskovalec Filchner je zopet izginil

Kakor smo te dni poročali, je nemška vlada priredila eno izmed nagrad v znesku 100.000 mark, ki jih je osnovala v namestilo za Nobelove nagrade, znanemu raziskovalcu Vzhodne Azije dr. Wilhelmu Filchnerju. Cim mu je bila nagrada priznana, so skušale oblasti izslediti njegovo bivališče, da bi mu sporočile njegov uspeh. Doslej ga pa niso mogli najti.

Raziskovalec je namreč v Aziji in tam se je, kakor vse kaže ponovno izgubil, kakor je bilo to pred časom, ko je padel v roke kitajskim razbojnikom. Nemška vlada se je obrnila na angleško, da bi ji pomagala ugotoviti, kje se nahaja raziskovalec. Filchner je baš 13. t. m. dopolnil 60. leto — če je še živ.

Oba sta zadovoljna

Francoski zun. minister Delbos in A. Eden po zaključku konference v Nyonu

Velik vlom v Atenah

V Narodni banki v Atenah se je izvršil vlom, ki zbujal v grški prestolnici veliko razburjenje. Vlomilci so se v nekem košu spustili skozi svetlobni rov do okna nekega blaginjskega prostora, okno so izrezali, nato so z vrtnim strojem odprli je-kleno blaginjo, v kateri je bilo mnogo denarja.

Vlomilci so uplenili skupaj 18 milijonov drahem v bankovcih po 5000 drahem. Večje vsote v manjših bankovcih po 50 do 1000 drahem se niso dotaknili. Narodna banka je zavoljo tega vlna razveljavila dve seriji bankovcev po 500 drahem in je naznaila, da je te bankovce zamenjati v roku enega meseca. Policija je aretirala več oseb, vendar ni znano, da li je prišla prave ljudi.

Prvakinja v golfu

Francozinja Vagliano, ki je stara komaj 16 let, je dosegla te dni na londonskem golfišču zmago nad angleško prvakinjo v tej sportni disciplini, gđ. Edwardsovo

Ena ženska — mnogo občudovalcev

Filmska zvezdnica Marlene Dietrichova se mudi trenutno v Benetkah, kjer se očividno izbornu počuti sredi svojih častilcev in občudovalcev

Japonski varnostni ukrepi v Šanghaju

Japonci patrolirajo v oklopnih avtomobilih pred svojim konzulatom v Šanghaju

Plemenska čistost v teoriji in praksi

Avtor „Mita 20. stoletja“ in njegovi predniki

Med voditelji današnje Nemčije velja g. Alfred Rosenberg za specialista v vprašanih narodno socialističnega svetovnega na zora. Na sedanjem strankinem zboru v Nürnbergu je nastopil spet z govorom, v katerem je poveljeval nemško plemenito raso.

Ze doslej se je pojavil tu in tam kakšen ponižen dvom o rasni čistosti njega samega, pa se takšni dvomi niso mogli prav uveljaviti. Celovski katoliško-konservativni »Kärntner Tagblatt« pa prihaja sedaj na dan z nekimi podatki, ki so videti preveč podrobni, da bi ne utegnili biti vsaj zanimivi.

Po navedbah tega lista se je ded Alfreda Rosenberga Martin Rosenberg rodil leta 1837 v Rigi in je bil Lotiš, torej vse prej nego nemškega rodu. Rosenbergova mati, ki se je rodila 1867 v Petrogradu, se je imenovala Karolina Sire in je bila Francozinja. Posrečilo pa se je dobiti tudi dokumente, nadaljuje »Kärntner Tagblatt«, iz katerih je razvidno, da je bila babica Rosenbergovega pradedu Zidinja, oče njego-ve babice pa je bil po očetu Mongol in ruski tlačan.

Ker sta tako Rosenbergova židovska praprababica, kakor tudi njegov mongolski praded živela pred l. 1800, nürnberških rasnih zakonov formalno ni mogoče uporabiti za avtorja »Mita dvajsetega stoletja«, dejstvo pa seveda ostane, da mož nima nobene pravice nastopati kot čist arijec ali celo kot Nemeč. Ravnatelj estonskega državnega arhiva dr. Lüy in litevski časnikar Franc Szell sta že pred časom z dokumentarnimi dokazi opozorila uradna mesta hitlerjevske Nemčije na te stvari, pa nista dobila doslej nobenega odgovora, čeprav je zadnji v posebnem pismu ministrom dr. Fricku, Neurathu, Goeringu, Goebbelsu in Görtnerju izjavil izrecno sledeče:

»Obvezujem se, da pridem pred vsako neodvisno sodišče, ki bi ga določil Alfred Rosenberg, ustvariti juristične pogoje za tožbo in podati za svoje obtožbe dokaz resnice. Pripravljen sem tudi, priti pred državno sodišče v Lipskem in nositi vse posledice, če bi dokaza resnice ne mogel podati, a vse to seveda pod pogojem, da bo sodna razprava javna in da se je bo lahko udeležil tudi moj angleški branilec.«

Mussolini-Chamberlain

Italijanski min. predsednik Mussolini je poslal angleškemu min. predsedniku Chamberlainu pismo, v katerem je izrazil željo po popolnem sporazumu z Anglijo. Na sliki: Neville Chamberlain

Žebliji za najsamotnejši otok

Pred nekoliko dnevi si v znanem londonskem drevoredu »Mallus«, ki leži od Buckinghamse palače proti Trafalgar Squareu, lahko opazoval častitega starejšega gospoda, ki se je neprestano sklanjal, da je pobral kakšen žebelj s ceste in ga vtaknil v svoj žep. Pozneje se je izkazalo, da ni ta gospod nihče drugi nego reverend Harold Wilde, pastor na Trsitanu da Cunha, najsamotnejšem otoku na svetu.

Mož je prišel h kraljevemu kronanju v London in se o božiču vrne spet v svojo domovino. V »Mallus« je videl mnogo žebeljev, ki so jih zavrgli tesarji, ko so podirali tribune za gledalce pri kraljevem kronanju. Prebivalcem na Tristanu da Cunha pa žebeljev hudo primanjkuje, tako da včasih ne morejo popraviti niti svojih čolnov.

Videle se mu ni torej nič hudega, če je žebelje na tleh pobiral in jih hranil za svoje rojake. O stvari je šla v ostalem govorica tudi naokrog in je prišla do ušes kraljice Mary, ki je takoj odredila, naj na ladjo, ki bo o božiču čestitega gospoda odpeljala v domovino, nalože še precejšen zaboj žebeljev.

Nenavadna železniška nezgoda

Neki električni vlak se je moral na progi Lipsko-Magdeburg nenadno ustaviti, ker se je zaletel vanj močan jelen. Veliko žival je popolnoma razkosalo in kosi njegovega telesa so povzročili kratek stik, tako da je vlak obstal sredi proge. Tovorni vlak je moral potem bržga počasi prepeljati v Dessau, kjer so potniki prestopili.

Bombe in letaki

Te dni so tri japonska vodna letala bombardirala Nantao, med tem ko so tri druga letala odvržla kup letakov, ki so rohnili proti nankinški vladi in zagotavljali, da je edina želja japonske armade ta, da bi kitajskemu ljudstvu zagisurali prospeh. Čudne so takšne želje, pomešane z bomba-mi...

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je minilo ta dni deset let od tragične smrti pesalke Izadore Duncanove;

da je v washingtonskem Kapitolu izbruhnil ogenj, ki so ga pa gasilci kmalu pogasili;

da so se začeli pri Alençonu veliki jesenski manevri francoske vojske, največji izza svetovne vojne. Udeležuje se jih 45.000 pešev, veliki oddelki konjice in motorizirane čete ter letalstvo. Manevrom prisostvuje čete odposlanca Anglije vojni minister Hoare-Belisha in šef angleškega gen. štaba, sir Cyril Deverell, v imenu čl. vojske pa general Syrov;

da je sporočil abesinski neguš Haile Selassie Društvo narodov v Zanevi, da si pridruže glede svoje dežele vse dosedanje pravice;

da so na Švedskem odpravili obvezno cepljenje otrok;

da je danska kraljica nenadoma zbolela; da prezident poljske republike Mościcki boluje na hripi;

da je zapadel zadnje dni ponekod na Koroskem nad 1 m debel sneg;

da se bo Windsorski vojvoda s soprogo preselil s Koroskega zopet na grad Enzenfeld pri Dunaju in ostal tam ves oktober, mogoče tudi čez letošnjo zimo. Njegovo priljago so že pripeljali na Rothschildovo imetje.

September · oktober

10 dnevno zdravljenje

700.— dinarjev

VSE vračunano: stanovanje (vsaka prosta soba na izbiro) hrana (v vsaki restavraciji a la carte) 1 zdravniški pregled, od zdravnika predpisane zdravilne oglikovne in mineralne kopeli velika analiza seči, vse takse, postrežba in pitje zdravilne vode.

Moderni komfort. — Kavarna. — Ton-kino. 300 sob (150 s tekočo vodo). — Prospekte in navodila pošilja:

Uprava Radenskega zdravilnega kopalskega Slatina Radenci (pri Mariboru).

VSAK DAN ENA

»Ali prav slišim? Pravite, da vam je moj sin razbil žepo na oknih? Nu, le potolažite se, drugače pridam jaz k vam in vam razbijem še druge, ki so ostale cele.«

(Indice)

Zadoščenje župniku Barletu za kleveto

Včeraj je bil „Slovenec“ obsojen

Ljubljana, 15. septembra. Pred ljubljanskim senatom, ki sta ga pod predsedstvom s. o. s. Karla Javorškega sestavljala g. s. o. s. Ivan Brelih in Rajko Lederhans, je bila danes dopolnena tiskovna pravda proti odgovornemu uredniku »Slovenca«, katere podlaga je bila tožba župnika pri Sv. Jakobu v Ljubljani g. Janka Barleta zaradi klevete.

Ko je svojčas nastala v naši javnosti polemika zaradi znanega članka g. Edvarda Kocbeka o španiji, ki je bil priobčen v »Doma in Svetu«, je »Slovenec« kmalu nato objavil članek, v katerem piše, da je jasno, da je g. Kocbek črpal svoje podatke iz takih katoliških dnevnikov, kakor je »Jutro« in da je v dokaz navajal pričevanja takih uglednih katolikov samih, ki bi lahko njega šteli med voditelje in da bi Kocbek navajal mnenja takih preudarnih duhovnikov, kakor so bili pri nas župnik in poslanec Barle, katolik in poslanec Pavlič, župnik in minister Matica in še nekateri drugi. Tudi ti katoliki so se pred kratkim v najbolj rožnatih barvah gledali razmere, ki so se drugim zdale neznesne. Med drugim je »Slovenec« tudi pisal, da zanje ni mero-dajno mnenje katoliškega voditelja mlajše katoliške inteligence ali katerega preudarnega duhovnika ali katolikov uglednih katolikov samih, ampak mnenje papeža, ki je tudi že napisal nekaj premišljenjav o španiji.

G. župnik Barle se je na podlagi vsebitve tega članka čutil užaljenega in je »Slovenca« tožil. Zagovornik »Slovenčevca«

odgovornega urednika dr. Voršič je opravičeval napad na župnika g. Barleta s trditvijo, da je bil g. župnik svoj čas izvoljen kot poslanec v narodno skupščino, kar je izrazilo obsojdo slovenskega naroda. Na to trditve dr. Voršiča je zagovornik tožitelja odgovoril dr. Dinko Puc zelo ostro reagiral, čes da se dr. Korošcu, ki je toliko časa sodeloval v diktaturi, to nikakor ni šlo v zlo, kar vsakakor pomeni, da imajo pri »Slovencu« za take primere dvojno mero. Kar se tiče ljudskega obsojanja, je itak znano, da je bil g. župnik Barle v svojem rojstnem kraju izbran za poslanca z veliko večino. Tisti pa, ki so poskušali razbiti njegov shod v Senčurju, niso bili narod, temveč le nahujskani in plačani demonstranti, kakor jih je bilo nedavno videti v Ljubljani. G. župnik sam je poudarjal, da je on tudi kot poslanec vedno nastopal za pomirjenje, za slovo in krščansko ljubezen, kar lahko potrjuje cela država.

Po krajšem posvetoivanju je predsednik senata objavil sodbo, po kateri je »Slovenec« zaradi klevete v smislu čl. 52 tiskovnega zakona obsojen na denarno kazen v znesku 240 din, ki se v primeru neizpolnitve izpremeni v 6 dni zapora. Poleg tega mora plačati 500 din povprečne in 300 din odškodnine in to obsojdo objaviti v svojem listu.

S to razsodbo pa pravni stranki nista bili zadovoljni. Zastopnik odgovornega urednika je predlagal revizijo zaradi izreka o krivdi, zastopnik tožitelja pa priziv zaradi prenizke odmere kazni.

Drago Humek 60letnik

Maribor, 15. septembra. Šestdesetletnik? Krepek in čvrst, da malo takšnih. Vztrajen in pokonen kakor sveča. Nasmehen kakor najbolj razigran fant od fare. Sočno duhovit in vedno dobre volje. Takšen je naš Dragotin Humek, vpokojeni ravnatelj meščanske šole v Mariboru. Znan kulturni, nacionalni in sokolski delavec ter zaslužni vzgojitelj mladine. Vsi ga poznajo, vsi ga radi imajo.

Jo. V tem letu je ustvaril toliko, da je težko v besedi ali številki izraziti primer tega dela. Njegova zasluga je, da je meščanska šola jela posvečati rokotvornemu pouku toliko hvalevredno pozornost. Na tem torišču, na katerem je bil zasidran od učiteljske mature pa do svoje upokojitve, je ustvaril prava čuda. Takšne sadove more imeti le vzgoja, ki izpira iz najglobljih vrelcev ljubezni do mladine.

Vaestransko je bilo njegovo delo izven šolskega področja. Uspešno in požrtvovalno je deloval v stanovski učiteljski organizaciji, saj je bil ustanovitelj »Združenja učiteljev meščanskih šol«, ki se še danes uspešno zavzema za pravice in koristi slavljencev stanovskih tovarišev, ki jim je bil vedno iskren prijatelj, preudaren svetovalec in zvest tovariš. Tudi publicistična žilica ni mirovala v njem. Ustanovil je strokovno glasilo »Meščanska šola«, ki ga je nad 10 let sam urejeval. Razen tega pa je bil tudi urednik vzornih in lepo urejenih mladinskih revij »Razo-

rik, ki nosi v mnogem pečat stavljenčeve močne, impulzivne osebnosti.

Ves mlad in življenja željan se je ob upokojitvi umaknil v svoj Tusculum na Raki pri Krškem. Vmes se ima dovolj časa, da prihaja v Maribor k svojim številnim znancom in prijateljem, saj je Maribor silno vzljubil in Maribor njega tudi.

Jutri poteka 60 let, odkar so naklonile rojenice našemu slavljencu življenja. Ves čas je bil neumoren v delu, neutrujen v dokazih bistrega uma in plemenitega srca. Ob jutrnjem življenjskem jubileju bo gotovo prejel nesteto čestitk in voščil iz vseh strani naše domovine, saj je zavedni nacionalist in Sokol, zaslužni šolnik, Drago Humek med najpopularnjšimi osebnostmi v naši banovini. Naj sprejme slavljence tudi naša najpristnejša voščila, ko mu vzklíkamo: Se tako čil, krepek in zdrav do krajin meja življenja.

Iz Julijske krajine

Ljudsko gibanje

Te dni so bili objavljeni uradni statistični podatki o ljudskem gibanju v prvih 7 mesecih t. l. V 5 pokrajinah, ki v glavnem sestavljajo območje deželo z manjšinskimi prebivalstvom, je v tem času umrlo 8196 (lani 7830) ljudi, rodilo se jih je 11.063 (10.813), izselilo 19.058 (17.091), naselilo pa 21.359 (17.261). Napram lanskemu (1206) se je letošnji obli pripravek prebivalstva sicer znatno dvignil (5168), vendar je naravni prirastek nekoliko padel (od 2983 na 2867).

Zanimivo je, da se je v omenjenem času naselilo v deželi kar 4098 ljudi (predvsem iz drugih italijanskih pokrajin) več kakor lani in da presega letošnji novi prišeljci izselence po številu za 2301. Sorazmerno največje so razlike v tržaški in pulski pokrajini. V poslednji vpliva na ljudsko gibanje odnosno priseljevanje ljudi iz drugih italijanskih pokrajin največ naraščajoča produkcija v labinskem premogovnem revirju.

Drobne vesti

Himen. V Trstu se je pred dnevi poročil g. Vladimir Poljšček z gld. Dragico Novakovo.

Premestitev. Poveljnik kvarnerske divizije, ki ima svoj sedež v Opatiji, general Maioli je bil, kakor poročajo tržaški listi, premestjen na neko drugo službeno mesto.

»Italia Redenta«, znana šolska družba, ki deluje zgoraj na ozemlju Julijske krajine in Južne Tirolske, prejema za svoje zelo razširjeno delovanje poleg rednih in izrednih prispevkov svojih članov, samoupravnih (pokrajinskih in občinskih) ter drugih ustanov redne podpore od prosvetnega ministrstva, ki znašajo letno več milijonov lir. Letos je prejela iz državnega zaklada tudi dve znatni izredni podpori. Poslednja subvencija je znašala po dekretu z dne 29. julija t. l. ki je bil pred dnevi objavljen v rimskem uradnem listu, 2 in pol milijona lir. Nakazana je bila iz obsega rezervnega fonda za nepredvidene izdatke.

Draginjski prispevek rudarjem TPD

Na konferenci zastopnikov rudarskega delavstva TPD, ki se je vršila 24. julija t. l. v Trbovljah, je bilo sklenjeno, predložiti družbi s ozirom na naraščajočo draginjo zahtevo po zboljšanju rudarskih prejemkov. Tako je bila včeraj pri generalnem ravnatelstvu družbe v Ljubljani celodnevna razprava, ki so ji prisostvovali rudarski glavar inž. Močnik, zastopnik Delavske zbornice Josip Golmajer, predstavniki TPD pod vodstvom generalnega ravnatelja Skubica ter zastopniki rudarjev in treh glavnih delavskih organizacij (MSZ, Zveza rudarjev in JSZ).

Zastopniki delavstva so pojasnili položaj delavstva, ki se kljub večji zaposlitvi zaradi draginje ni zadostno zboljšal, in utemeljevali delavske zahteve, naj se delavstvu prizna, ako ni mogoče trajno zvišati dosedanjih prejemkov, vsaj izreden prispevek. Pri tej priliki so delavski zastopniki obrazložili tudi še ostale težnje delavstva, zlasti glede zboljšanja stanovanjskih razmer, glede revizije nekaterih akordnih postavk in še druge zadeve.

V vseh vprašanih se je v glavnem dosegel sporazum. TPD bo s 1. oktobrom t. l. izplačala delavstvu v rudnikih, cementarni

in spornicah izreden draginjski prispevek, in sicer: delavstvu I. kategorije, oženjenim 300 Din, neozženim 250 Din, delavstvu II. kategorije 250, oziroma 200 Din, delavstvu III. kategorije 210, oziroma 180 Din, četrte in pete kategorije pa 150 Din.

Glede ostalih zahtev delavstva se je dosegel zadovoljiv sporazum in je družba pristala na delavski predlog, da se izvrši tudi revizija onih akordnih postavk, ki se smatrajo za neodgovarjajoče. Razprava o tem se bodo s ozirom na različne razmere posameznih obratov vršile prihodnji teden po revirjih. Delavski zastopniki so predlagali naj se uvede stalna, draginji odgovarjajoča doklada, kar pa je družba odklonila z motivacijo, da je že vsled večje zaposlitve delavstva izplačala v prvih 8 mesecih 6,5 milijona dinarjev več kakor v istem razdobju lanskega leta in da tudi pri teh pogajanjih priznana draginjska doklada pomeni za družbo novo veliko obremenitev.

Vsekakor bo doseženi sporazum velike koristi za naše delavstvo po revirjih ker si bo vsaj deloma nadomestilo izgubo na zaslužku po dolgoletni krizi.

Napad na sreskega načelnika

Zagreb, 15. septembra. p. V Samoboru se je danes opoldne pripetil incident, katerega žrtev je postal sreski načelnik Luka Valjak. Na sreskem načelnstvu se je tedaj zgledil že ponovno oslovljeni tajnik podvrške občine Marijan Potočnjak. Spočetka so ga uradniki skušali osloviti, vendar si je priboril dostop do sreskega načelnika. Ko je stopil v njegovo sobo, ga je takoj napadel in po kratkem pretepu je prišel nanj streljati. Izstreljek je načelnika zadell v leva pljuča tik nad srcem. Končno so uradniki Potočnjaka prišli in razorožili. Občinski zdravnik je sreskega načelnika sam prepeljal v zagrebško bolnišnico. Njegov stanje je zelo nevarno.

Obisk nemških gospodarstvenikov strokovnjakov

Beograd, 15. septembra. p. V Beogradu je danes priselila skupina referentov nemškega ministrstva za gospodarstvo, nemških gospodarstvenikov in novinarjev, ki so se na željo ministra dr. Schachta odpravili na študijsko potovanje po Balkanu. V Beogradu se bodo mudili dva dni in si bodo ogledali tudi nove industrijske naprave v nove, med drugimi tudi Narodno banko. Nato bodo odpotovali po državi in si bodo ogledali tudi nove industrijske naprave v Zemci. Iz Jugoslavije nameravajo kreniti v Rumunijo.

Iz sodne službe

Beograd, 15. septembra. p. Premeščena sta sodnik Emil Torbar iz Ormoža k okrožnemu sodišču v Mariboru in višji oficij Jakob Kresnik od okrožnega k sreskemu sodišču v Celju.

Streljala je na magistratnega uradnika

Mila obsodba bolehnne, a nevarne mladenke

Ljubljana, 15. septembra. Pred malim kazenskim senatom pod predsedstvom s. o. s. Karla Javorškega se je morala dopolniti zagovarjati Angela Hribljanova, ki je 13. julija letos skušala na gradbenem oddelku mestnega s strekom iz samokresa umoriti magistratnega uslužbenca Andreja Šušteršiča.

Hribljanova je bila nekaj časa zaposlena pri Šušteršičevih kot služkinja. Bila je bolehnna in v tistem času si je prizadevala dobiti ob banke uprave podporo. Ker je ni prejela, je bila prepričana, da ji je to podpora po nepravilnih mahinacijah odvzel njen gospodar, ki je po njenem mnenju kot magistratni uslužbenec imel priložnost do spisov. Ker se je v tem smislu tudi izražala, ji je gospodar odpovedal službo. Nenadno se je Hribljanova pojavila na magistratnem gradbenem oddelku in policajci g. Šušteršiča iz pisarne na hodnik, kjer je brez besede oddala nanj strel iz neposredne bližine. Strel pa je na srečo zgrešil cilj in Šušteršič je odnesel zdravo kožo.

Daljša časa je bila izročena v bolnišnico na opazovanje duševnega stanja. Dekle napravlja s svojo zmanjstjo pravi dober vtis, vendar pa je opaziti, da je bolehnna. O njenem duševnem stanju se je izrazil psihijater dr. Zvolkel precej nepovoljno. Pregažja jo misel, da ji vsa okolica sovražno naklonjena in ji ne pusti do njenih pravic. Nedavno se je pravdala z zagrebško OUZD, od katere je zahtevala odškodnino za nepravilno zdravljenje, ki je bilo krivo posledica njenega zdravstvenega stanja. Ker ni uspela, se je obrnila na bansko upravo dravske banovine in prosila, naj se zanjo zavzame. Bila je prepričana, da ji je prošnja uspela in da ji je bila nakazana podpora v znesku nekaj nad 1.000 din. Ker pa podpore ni bilo od nikoder, je bila prepričana, da so se vsi magistratni uradniki zrotili proti njej in pomagali njenemu gospodarju Šušteršiču, da je podpora, ki je bila njej namenjena, spravil v svoj žep. Obtožnica je navajala, da se je obtožnica iz teh vzrokov pojavila težnja po maščevanju nad nekdanjim gospodarjem. Ker v Ljubljani ni mogla dobiti samokresa, se je s svojimi zadnjimi prihranki odpravila na Do-

lenjsko in ga tam kupila. Še preden se je podala na magistrat, je imela namen ustreiti svojega gospodarja na Cesti v Mestni log, ker je vedela, da boji tam mimo v pisarno. To nameravo pa je opustila, ker ji ni uspelo streljati na Šušteršiča, ki se je vozil s kolesom.

Po krajšem posvetoivanju je predsednik senata objavil razsodbo, po kateri je bila spoznana krivda obtoženke za poskus zločinstva proti življenju. Ker pa ji je treba pripisati bistveno zmanjšano vračunljivost, je sodišče prisodilo največje možno omiljenje kazni in jo obsodilo le na 1 leto robije, v smislu § 53. k. z. pa je odredilo, da se jo po prestani kazni zaradi nevarnosti za splošno varnost odda v zapor za zdravljenje in čuvanje.

Spomenu ponesrečnega Antona Grguriča

Dne 24. avgusta se je na ljubljanskem glavnem kolodvoru smrtno ponesrečil voznik preglednik, komaj 30 letni Anton Grgurič iz Like. Njegova smrt je šla skoraj neopazeno mimo, samo nekaj pripomb na račun železniške uprave in nesreča je bila pozabljena. Anton Grgurič je bil pač samo voznik preglednik, svojo dolžnost je vestno opravljal, in ko je nesreča zatehvala za svojo žrtev mlado življenje tega dobrega fanta, ki je stremel za izobrazbo, nihče ni pomislil, da je prometna nesreča ugrabila nenavadnega idealista.

Anton Grgurič je bil eden izmed tistih, ki znajo ceniti življenje po tem, koliko zna človek biti vreden. Spoznal sem ga prvič, ko je iskal človeka, ki bi mu pomagal napraviti malo maturo. Potreboval je inštruktorja in tedaj sem rade volje ustregel njegovi želji, da ga pripravim za izpit, ker sem v njem videl človeka, ki si hoče resno izboljšati življenjski položaj.

Poleg službe se je Grgurič z vso oddolnostjo oprjel študija, tako da mu skoraj ni preostajalo časa za razvedrilno. Učil se je težko, toda s pogumom. Z veseljem se je oprjel študija slovenske literature. Tako se je v nekaj mesecih naučil dela naših pisateljev in pesnikov, da jih je po-

S. št. 1727/37

znaj boljše kakor vsak dijak. Njegovi vni-mi se je marsikdo čutil. Želja, da doseže po sedmih letih železniške službe, stalnost na železnici, za kar je potreboval malo maturo, ga je tirala, da se je z vso trdovratnostjo oprjel učenja. Mnogi tovariši so mu zavidali to njegovo vneto. Izmed slovenskih klasikov mu je močno prišel k srcu Prešeren, med mlajšimi je zlasti občudoval pesniške umotvore Dragotina Ketteja.

Kot človek je bil Grgurič skromen in nesebičen. Težil je za tem, da si ustvari svoj dom, toda prav ko je srečno prestopil izpit in je imel vse pogoje, da doseže stalnost na železnici, je z delom preobremenjen in menda že utrujen od napornega študija pri vzornem pregledniku padel pod kolesa vlaka, ki mu je odrgal obe nogi in roko. Ni imel sorodnikov v Ljubljani, oče in brat sta le kasma izvedela za njegovo smrt. Vse njegove znanke je njegova smrt težko pretresla. Ko sem zvedel za njegovo stransko tragedijo od prijateljev, sem se hitro spomnil vseh lepih sanj tega dobrega fanta. Vsi, ki smo ga poznali, ga ohranimo v toplem spominu.

Stanko Janež.

Naše gledališče

OPERA

Sobota 18.: Amaeonke. Izven. Cene znižane od 30 din navzdol.

Nedelja 19.: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. Cene izredno znižane od 24 din navzdol.

Ponedeljek 20.: Umetniški večer diseuse ga Dele Lipinske izven. Cene od 40 din navzdol.

Uprava Narodnega gledališča je podaljšala sprejem novih abonementov še za dva dni, tako, da bodo imeli tudi zamudniki priliko da se še prijavijo. Kdor hoče uživati ob dolgih zimskih večernih res lepo in plemenito zabavo, bo našel v letošnjem repertoarju cel niz izredno zanimivih in aktualnih dramskih in opernih del, ki so sinteza mnogih perečih problemov, ali osvetljujejo bodisi na resen ali zabaven način kretanje družbe ali posameznih stavežev. Nekaj zgodovinskih dram in najmodernejših del bo izpopolnjevalo poleg učinkovitih komedij repertoar. Tudi operna dela so najsikrnejše izbrana, poleg naših stalnih članov in dveh mnogo obetajočih mladih članic bo imelo obširno priliko videti in slišati tudi svoje dosedanje ljubljence kot stalne goste v posebno učinkovitih partijah. Prijave za abonema se sprejemajo še v sredo, četrtek in petek v veži dramskega gledališča od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

Slovita diseusa ga. Dela Lipinskeja bo nastopila v ponedeljek 20. t. m. na umetniškem večeru v operi, ki ga bo priredila skupno s svojim pianistom g. Walterjem Lajtajem. Njen spored to obsegal tri dela. V prvem so sledeče točke: ruska narodna pesem, nemška narodna pesem, francoska narodna pesem, Utopist, tatarska pesem (Kozji pastir) malce svetovne zgodovine. Gospodična iz telefonske centrale, Mož, ki je izgubil spomin. II. del je naslovljen: Figurine iz mojega albuma: Dunajski izvožek, Rusko-francoski pakt, Schirley Temple (parodija), III. del: Staro-ruska narodna pesem, Čupavanka, Mali prašček, Ruska narodna pesem, Ob ženskem jezeru. Dvoje vprašanj, Senzacija v Zou in Selitev duš.

Točno plačaj »Jutru« naročnino Varuj svojem zavarovalnino

Naši praktični tehnik v Italiji

Udeleženci ekskurzije Organizacije praktičnih tehnikov iz Ljubljane pred tvornico Stigler v Milanu z vojaškim nadzornikom industrijskih obratov grofom Ginom Bignanijem, podpolkovnikom alpinecev

Zadnjič smo v kratkem pismu iz Milana poročali o izletu naših praktičnih tehnikov v industrijska mesta gornje Italije. Medtem so se izletniki že zdavnaj vrnili domov, a s seboj so prinesli toliko lepih plamtečih spominov, novih razgledov in izkustev, da bo najbrž prav, če dodamo še nekaj doživljajev z njihove poti.

Prejšnjo sredo so napravili iz Milana kratke izlete v Genuo, kjer so si ogledali zanimivosti znamenitega obmorskega mesta. Velik vtis je napravilo nanje zlasti ogromno pokopališče Campo Santo, mojstrovina arhitekture, ki ji ni primere v svetu, zato pa ima zmerom na obisku polno tujecev od vseh strani. Samo galerija, ki nudi poslednje domovanje najbogatejšim izmed Genovčanov, je dolga 5 km. Po-

poldne so si ogledali zgradbo velikega italijanskega prekomornika »Augustus«, ki je prav razkošno urejen in nudi potniku vse mogoče udobnosti. Lada, ki je večnadstropna in 172 m dolga, ima stalno nad 500 mostov posadke, potnikov in lahko sprejme vase do 2000. Za razmere, v katerih žive naši rojaki iz Primorja, je značilno dejstvo, da so izletniki po vsej Gornji Italiji neprestano srečevali Slovence. Ko so v vlakcu med Genuo in Milanom natekli v kupejo na lepo, mlado damo in si v slovenščini preostalo izmenjali nekaj laskavih pripomb o nji, je na lepe prišlo na dan, da imajo opravka s Slovenko. In ko so v Milanu pri neki priliki sedeli v avtobus, da napravijo izlet po mestu, pa so skušali soferju v italijanščini dopove-

dati smer, se jim je sofer ljubeznivo nasmešnil in dejal:

— Le kar po slovensko povejte, se bomo najlepše razumeli.

Izkazalo se je, da je fant s slovenske zemlje doma, pa je šel v Milano iskat dela in kruha, ker je življenje doma pretežko.

V Milanu so nato obiskali nekaj najznamenitejših zbirak slikarskih umetnin, občudovali so slavno »Poslednjo večerjo« Leonarda da Vinci, nato pa so bili v mestni hiši na Piazza della Scala sprejeti od milanskega župana Guida Pesentija. Sprejemal je bil prav slaven, goste so predčakali strežaji v livreh, a ko je predsednik Organizacije praktičnih tehnikov Ivan Mihečič v slovenščini izrekel toplo zahvalo za vse gostoljubje, je med izletniki vzbudilo splošno pozornost, da je milanski župan v italijanščini brez tolmacha odgovarjal na slovenski odgovor. Mestna občina se je gostom v resnici izkazala izredno ustrežljivo. Zastoj jim je stavila na razpolago velik avtobus in vodnika od mestnega turistično-prometnega urada. Da so bili deležni tolikšne pozornosti, gre brez dvoma v dobrani meri zasloga dr. Rašiću, našemu generalnemu konzulu v Milanu.

Popoldne so si ogledali še veliko elektrotehnično tovarno, ki je vzorno urejena in katere izdelki so na visku. V petek dopoldne so spet preromali Ambrosiano in pinakoteko Brera, kjer so imeli priliko, občudovati dela največjih italijanskih mojstrov. V obeh galerijah sta jih sprejela ravnatelja zavodov in jim osebno tolmачila umetnine. Popoldne so si ogledali najprej znano tvornico Radio-Marelli, ki izdeluje radijske aparate, magnetne za avtomobile in aeroplane ter najraznovrstnejša svetila, med drugim dinamo in svetilke za bicikle. Tvornica je opremljena z

najmodernejšimi stroji, ki so po večini nemškega izvora. Nato so obiskali veliko strojno tovarno Breda, ki izdeluje lokomotive in železniške vagoni, v zadnjem času pa posebno veliko število motornih vlakov, električnih lokomotiv in najraznovrstnejša vozila za armado. Tvornica ima v svojem obratu vse, kar je treba od Martinovih in električnih peči do končnega izdelka, in zavzema ogromen kompleks svetla.

Ponoči so se izletniki z vlakom odpravili iz Milana v Benetke, kamor so prispeili v soboto zjutraj. Ker jim je vreme začelo nekaj nagajati, so se odpravili samo z ladjo po velikem kanalu do trga sv. Marka, kjer so obiskali doževno palačo, cerkev in bližnjo okolico. Že dopoldne so nadaljevali vožnjo do Trsta, kjer so si v skupinah ogledali mesto, zvečer pa skupno tudi prenovljeni grad Sv. Justa. Nedežno dopoldne so posvetili še nekaterim zanimivostim in stavbarnim umetnostim in pa muzeju na Oberdankovem trgu, ki je za slehernega izmed Slovencev in Jugoslovencev dobroba poučen zlasti o tem, kakšni razlinirani mojstri so Italijani v propagandi za svojo nacionalno stvar in kako znajo ceniti žrtve za Italijo.

Ko so se naši praktični tehnik v nedežno vrnili v Ljubljano, so jim izmed obrazlov, ki so jih srečali na svojem lepe, nepozabnem potovanju, s posebno hvaležno toploto ostali v spominu ga. De Martinjeva, soproga višjega apelacijskega sodnika v Milanu, rojena Slovenka, ki jim je ves čas skrbno stala ob strani, milanski župan Guido Pesenti in naš generalni konzul dr. Rašić, ki je storil vse, da so se njegovi rojaki čim udobneje imeli v tujini.

Kupujte domače blago!

rarnih obiskov po Ljubljani in sklenil kaj-pak tudi mnogo novih prisrčnih poznanstev. Mimogrede si je ogledal tudi razstavo Kluba neodvisnih v Jakopičevem paviljonu in se je o ustvarjanju naših mladih prav laskavo izrazil.

Enako zanimanje kakor za našo literaturo in umetnost goji Dimitr Pantelejev do naših gora, ki imajo med Bolgari vobče izredno mnogo obsevalcev. Mimogrede je poromal v Kranjsko goro in obiskal kočo na Gozdu, Erjavčovo koč, Mojstrovko, Slemo in Jalovec pa se je vnovič ogrel za bajno, pravljico lepo naših gorskih vrhov. Ko se je že lani mudil v Julijskih Alpah, je nekaj svojih najlepših dojmov opisal v zbirki »Videnja od planinac«, v kateri je objavil spomine na svoje obiske v naših in bolgarskih gorah. Vsaka pot v Slovenijo navede Dimitra Pantelejeva topleje, intimneje na našo zemljo in ljudi; zato iskreno želimo, da bi nas še večkrat obiskal.

Rafael Sabatini:

MORSKI KRAGULJ

Gusarski roman

»To... to ga bo razsrdilo! O Bog, strašno se bo maščeval.«

»To nevarnost morava vzeti nase,« je razburjen zaklical. »In če ne zmagava...«

»Imal tvoje bodalo,« je pogumno dejala.

»Meni pa ostane konopec ali meč. Pogum, zdaj prihaja!«

Toda bil je samo Ali, ki je razburjen pridiral po stopnicah in planil k Sakr el Bahr s klicem:

»Gospodar, gospodar! Sakr el Bahr je na dvorišču s svojo telesno stražo. Vojaki prihajajo za njim!«

»Ničesar se ni bati,« je z železnim mirom odvrnil gusar. »Vse se bo dobro končalo.«

Tisti hip je tudi Asad že prihrumel na streho, za njim pa tucat janičarjev, ki se jim je svetloba plamenic kakor kri prelivala po golih sabljah.

S prekrizanimi rokami in dvignjeno glavo je paša obstal pred upornim častnikom:

»Ker je bila dobrota zamen, sem se vrnil, da uporabim silo. Vendar molim, da bi te bil med tem Allah razsvetlil.«

»Res me je razsvetlil, o gospodar,« je odvrnil Sakr el Bahr.

»Hvala Mu in slava!« Radost je zazvenela v starčevem glasu. »Dekle!« Ze je iztegnil roko.

Gusar je stopil k Rozamundi in jo prijel za roko, kakor da bi jo hotel povesti k paši. Nato je izrekel usodne besede: »V Allahovem svetem imenu in pred njegovimi vsevidnimi očmi, pred teboj, Asad ed Din, in v navzočnosti teh prič, vzamem to dekle za ženo, po milostljivi postavi preroka vsemodrega, vseusmiljenega Allaha!«

Besede so bile izrečene in dejanje končano, preden se je Asad zavedel gusarjevega namena. Jek se mu je izvil iz prsi, obraz mu je zaripnil. Toda Sakr el Bahr je hladnokrvno in neustrašeno pograbil šal, ki je odeva Rozamundi ramena, ter ji zakril obraz.

»Allah naj s trohno kaznuje roko, ki bi se v zaničevanju svetih postav našega Gospoda Mohameda predzmirala odkriti to obličje; Allah naj blaž goslovi to vez in strogolavi v brezno gehene vsakogar, kdor bi poizkusil raztrgati zvezo, sklenjeno pred vsevidnimi božjimi očmi.«

To je bilo strašno, prestrašno za Asad ed Dina. Za pašo so stali njegovi janičarji kakor psi na sledi in čakali njegovih povelj. Toda nobenega povelja ni bilo slišati! Težko sopeč, zdaj blede, zdaj zaripel, je stal v borbi med besno blečino in pobožnostjo. In ko se je še vedno obotavljal, je Sakr el Bahr priskočil njegovi pobožnosti na pomoč ter si zagotovil zmago.

»Zdaj boš razumel, o mogočni Asad, zakaj je nisem mogel dati iz rok! Sam si me opominjal, da je nevedno dobrega mislema, ostati brez žene. In tako je nazadnje Alah spoznal za dobro, da mi pošlje to devico.«

Asad je sklonil glavo. »Kar je zapisano, je zapisano,« je rekel z glasom človeka, ki opominja samega sebe. Nato je vzdignil roke proti nebu: Allah je vseveden! Njegova volja naj se zgodi!«

»Amen!« je slovesno potrdil Sakr el Bahr ter poslal k svojemu lastnemu, toliko časa pozabljenemu bogu zahvalno molitev.

Še trenutek se je paša obotavljal, kakor da bi mu bilo nekaj na jeziku. Nato je mignil janičarjem: »Odtod! To je bilo vse, kar jim je mogel reči.«

ŠTIRINAJSTO POGLAVJE

Znamenje

Še zasopla od naglega bega, je Fenzile z Marzakovim poleg sebe skozi rešetko opazovala vrnitev razjarjenega paše iz Sakr el Bahrove hiše. Slišala je, kako je rjove poklical Abdula Moktarja, vodjo janičarjev, videla, kako so na dvorišču, kjer se je prelivala rdeča svetloba plamenic z bledino meseca, hitro odbrali kakih dvanajst vojakov, in videla, kako je Asad sam stopil oborožencem na čelo ter jih v brzem koraku odvedel s seboj. Fenzile ni vedela, ali bi se jokala ali smejala, vriskala ali trepetala.

»S Sakr el Bahr je pri kraju!« je zaneseno klical Marzak. »Pes se je postavil Asadu po robu in si sam izkopal jamo. Še nočjo se izpolni njegova usoda. Hvala in slava bodi Allahu!«

A mati se ni pridružila sinovemu vriskanju. Sakr el Bahr je bil res padel od meča, ki ga je bila sama nabrusila, toda, ali se ne bo udarec odbil in ranil tudi nje? Na to vprašanje je zaman iskala odgovora. Glavno je bilo vsekakor, da je bila dokončno spravila tega odpadnika sinu izpod nog. Seveda ji je povzročala sopernica še hude skrbi.

Kmalu sta videla, da se Asad vrača: janičarji so prikorakali na dvorišče, paša je pa s povešeno glavo in težkimi koraki stopal za njimi. A kje je bila sužnja, ki se je bil Asad odpravil ponjo? Čakala sta zaman in v skrbeh. Slišala sta, kako je vladar z osornim glasom odlovil spremstvo, slišala loputanje vrat in začudena videla, kako je še vedno sključen in sam hodil po mesečini sem ter tja. Kaj se je bilo zgodilo? Ali ju je bil obdava ubil? Ali se mu je tudi dekle držnilo kljubovati, dokler ga ni minilo potrpljenje in ni s silo storil konca njenemu uporu?

Spet in spet si je Fenzile zadajala ta vprašanja. To, da Sakr el Bahr več ne živi, je bilo zanjo nedvomno. Najbrže so bile tudi njene ostale domneve pravilne, a negotovost jo je mučila. Poklicala je Ajuba ter zapovedala skopljenco, naj vpraša Abdula Moktarja, kaj se je zgodilo. Debeluh je razočaran vrnil k materi in sinu s poročilom, ki ju je oba poparilo.

MALI OGLASI

Kam, kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pustimo sloves

onemu, ki ga zasluži.

Res je da toč kajef v svoji gostilni v Florijan-ki ulici in v butetu na splošno javnega kolodvora vedno najboljši črtek. Se- daj je pa nastavl portu galiko iz vinograda ing. Rajaja s Trške gore, ki je zares izvrstna. Strokovnjak v vino. 23136-16

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sposobno frizerko

Išče frizerski salon za vse enodnevne, za takoj. Naj se javi na naslov: Bugian-čnik v št. 1, frizerski salon, Tivoli, Boka Kotorska. 23066-1

Vrtarja

mlajšega, neodjenjenega in sposobnega, z dolgoletno prakso in dobri spretnostmi, ki bi poleg vrtnarskih del opravil tudi druge težnje. Iščem za takoj. Po- nudiš ustrezno in pisane s fotografijo na t. Vlado Ra- dan, Zagreb, Mihanovičeva ul. 14/L. 23065-1

Čistostne šivilje

perila in strojne vesilje s prakso sprejme večje pod- je. Pisane ponudbe na ogl. oddel. Jutra pod »Vest no delo — dobra plača.« 23158-1

Dve frizerki

dobro moči sprejme takoj v stalno nameščenje salon »Elea, Ljubljana, Gajeva u. 6. 23149-1

Kuharica

veščta kuhanja dobre in uk- sne hrane za restavracije se sprejme takoj. »Rost srednja. Restavracija »Sloa« Maribor. 23174-1

Trgovska pomočnica

se sprejme takoj. Ponudbe na področje Jutra v Celju pod značko »Trgovina.« 23170-2

Mlajša gospodinja

lahko tudi za večerni, zana- sljiva in poštena, zmožna vseh pisarniških del, nem- šline in strojarske se sprej- me takoj. Ponudbe na po- dročje Jutra v Celju pod značko: »Nastop takoj!« 23169-1

Brivskega

pomočnika in frizerko ali frizerja pr- vovrstno moč sprejme takoj. Krajina, Celje. 23168-1

G. Th. Rothman:

VRTISMRČEK in ŠILONOSKA

Nove ustalovščine

113

Doma ima spet šiba besedo. Lonec, barva, čopič, predpasnik, vse je šlo po zlu. Da, da, otroci, ki se tolikanj smi- lite sebi, kadar morate zgodaj v posteljo ali kadar vas oče našeska: nam miškom se še vse huje godi! To vam bodi v to- lažbo!

113

113

113

113

113

113

113

113

113

113

113

113

113

113

113

113

113

113

113

113

Služkinjo

pridno in pošteno, vajeno vsakega hišnega dela sprej- me boljša družina. Ponudbe na ogl. oddel. Jutra pod šifro »Zdrava.« 23177-1

70-letni vdovec

upokojenec sprejme gospodinjo starej- so od 40 l. ki zna kuhati. Zdravo, sveto in zmožno tudi drugih del. Ponudbe na ogl. oddel. Jutra pod »Freskobilje.« 23154-3

Delavca

sprejem. Josip Otoporec, Ljubljana, Za gradom 9. 23156-3

Dva mizarska

pomočnika za pohištvo, samo prvo- vrstna delavca, sprejem na ogl. oddel. Jutra pod »Vest no delo — dobra plača.« 23158-1

Prodajalka

na detelo sprejem v tr- govino s moko in delni- mi izdelki. Navedi je zad- no službovanje. Nastop s 1. oktobrom. Ponudbe na ogl. oddel. Jutra pod šifro »Zanesljiva.« 23147-3

Prva hotelska

sobarica se sprejme. Ponudbe s sliko in točno navodilo službo- vanja in jezikov. Prednost tmejo katere vladajo več- tujih jezikov. Hoteler Pav- šer, Ptuj. 23151-1

Iščem hišnico

poročeno brez otrok pridno in pošteno, mora znati čed- no pospravljati stanovanje. Naslov v vseh poslovalni- cah Jutra. 23140-1

Pisarniško moč

z nekaj prakso (izurjeno in spretno sprejem takoj. Po- nudiš na ogl. oddel. Jutra pod »Spretna.« 23130-1

Risarja

za opremo (pohištvo) sprej- me takoj trdnost »Dekora- cije, Beograd, Vuka Ka- radžića 10. 23114-1

Kuharico

srednje starosti, znano in pošteno, katere dela tudi druga hišna dela sprejem- takoj Krenos Zolag. 23084-1

Leso-strugarja

isše za takoj Rojina Frane Kolodvorska ul. 8. 23133-1

Služba išče

Vaška beseda 50 par, de- rek 3 Din, za šifro ali da- janje naslova 5 Din; naj- manjši znesek 12 Din.

Nadlogar,

absoluten gospodar, šole s dolgoletno prakso, oženjen, išče stalno nameščenje kot logar. Cenj ponudbe pod šifro »Nadlogar 47268« na Publicitas, Zagreb, Ilia 9. 23115-2

Zganjekuhar

Prevrstnem kuhanju vseh vrst pišč, imam tudi svoj kotel in nekaj posode. Po- nudiš pod »Zganjekuhar« na ogl. oddel. Jutra. 23146-2

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lestev na kolesa

novi, za ognjevarne ali elektro podjetja se po nizki cenji prodajo. I. Repše Ljub- ljana, Tesarska ul. 7. 23173-6

INERIRAJ

V »JUTRU«

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

Klavirski pouk

dajem po nizki cenji. Sv. Petra nasip 41. 23127-4

Angleški

začetni tečaj pričen s oktobrom. Mesec na ukurino 30 Din. Prijave (informacije) od pol 2 do pol 3. Avgust Petrišk, Jur- čičev trg 2/III. 23159-4

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lestev na kolesa

novi, za ognjevarne ali elektro podjetja se po nizki cenji prodajo. I. Repše Ljub- ljana, Tesarska ul. 7. 23173-6

INERIRAJ

V »JUTRU«

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

23173-6

2